

„Életem, nem tudom, hányadik évében szólít magához engem a Jóisten. Csak annyit tudok, hogy egyelőre még nagyon jól érzem magam köztetek. Ha ez megváltozik, akkor kérni fogom Öt, hogy engedjen már engem is odaátra azok közé a testvéreim közé, akik már hazajutottak.”

(Bulányi György)

DRYP

MIRŐL MI JUT AZ ESZEMBE...

Az újévi lencseleves főzése idején

Lehet, hogy sokan legyintenek, minek ennyit foglalkozni a lencse ízével, ráadásul éppen két esztendeje januárban is ezen zsörtölődtem egy sort. Merthogy sem a levesnek, sem a főzeléknek nem volt lencse íze akkor, hiába főztük füstölt oldalas levében. Babérlevél s más hozzávaló fűszerek sem segítettek rajta.

Ebből okulva idén alaposan szemügyre vettem a lencseváltást. Elolvastam a bolti csomagolásokra nyomtatott feliratokat és megkérdeztem a piacon kapható zacskókba töltött lencsék származását is. Piackutatási eredményeimet úgy tudnám összefoglalni, hogy az előrecsomagolt feliratozottak Romániából érkeztek a boltokba, ugyanott a kimért lencsét pedig kanadaiként árulták. Mi több a piacon is találkoztam olyan östermelővel, aki lencséje kanadai-ságával dicsekedett és sok szerencsét kívánt a további keresgélesemhez, ezzel is sejtetve, hogy hazai lencsét úgyszem fogok találni.

Hogy miért annyira fontos ez?

Végtére is nem kell annyira ragaszkodni a hagyományokhoz. Elég ha lencselevesel kezdjük az új esztendőt, de ne legyünk annyira telhetetlenek, hogy annak még lencse íze is legyen. Elégedjünk meg a látvánnyal. Virtuális világunkban úgyis minden a látvány, amit ha sokáig nézünk még el is hihetjük hogy az a valóság. No, éppen most szól az önkontrollom, hogy ideje abahagyni ezt a filozófiai szöcsavarást nyaktekerést, térjek vissza a lencsefőzéshez. Tehát visszakanyarodva a lapos pénzcsináló magvakhoz, még december közepén próbavásárlásokat tettem kanadai és hazai – de

XIX. évfolyam 2. szám

2012. február

TARTALOM:

A Koinónia régebbi számai elérhetők: www.bulanyi.hu

Dryp, Miről mi jut az eszembe...	1991
Bulányi György, Családi Napló	1992
Faragó Ferenc, Gyurka bácsi – napló-író	1994
Beszélgetés Bokrosokkal...	1997
Czene Gábor, A vagyon nem létszükséglet	2001
Domján Anita, Jelet kértem a Szűzanyától	2003
Garay András, Nivegy-völgy...	2004
Molnár Richárd, Bárkit harcba hívhatnak	2007
Zsombok György, Aranyosapáti és Ópályi...	2008
Könyvajánló...	2012

«Az emberi elköteleződés folyóirata – családjunkért, nemzetünkért, mindenkiért – Isten Országá megvalósulásáért.»

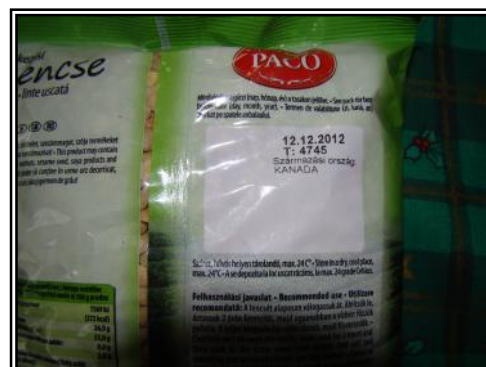
Elérhetőség; koinonia.tarsak@gmail.com

gyorsan fővő lencséből. Valóban gyorsan megfőttek. Előáztatást sem igényeltek. Igazi sietős szakácsoknak való lencsék voltak. Még a sárgarépa is kemény maradt a lében, mire a magocskák már péppé főttek. Az igazi csalódást pedig az ízük, pontosabban az ízetlenségük okozta. Arra meg nem is gondoltam, amit egyik kereskedő ajánlott, amikor beszámoltam a tapasztalataimról, nevezetesen, hogy keressek hozzá lencseízfokozó dresszinget. No per-

se, ami nincs, azt nemigen lehet fokozni.

Most jön a happyend.

Sikerült lencse ízű lencsét venni. Jártomban keltemben eljutottam a székesfehérvári piacra, ahol

többben is árultak előre kimért lencsét. Idősebb asszonyok kínálták műanyag zacskókba töltve. Ezért itt már csak a szóbeli eligazításból tudhattam meg a származásukat. Hol termelt kérdésemre:

- itt a szomszédban, Sárkeresztúron termelte a fiam – így hangzott a válasz.

- Itt árulok mindig, ez az én helyem. Megtalál máskor is, ha szüksége van valamire, mutatott egy széles mozdulattal az asztalára kirakott többi zöldségre, s terményre. Bizalomerősítő mondat volt. Merthogy erről van szó. Elkülönült az alkalmi őstermelőktől. Azoktól akik az áruházláncokban olcsón vásárolt portékát árulják sajátjukként. Akár nemzeti szalaggal is felpántlikázva. Mint ahogy az a képen is látható. Nem is beszélve a Romániából importált, kanadai származású és Újfehértóról továbbított lencséről.

Befejezésül nem állom meg, hogy el ne meséljem, Kecskeméten az őstermelők regisztrált számmal árusítják a saját termelésű és készítési áruikat. Csak azok kaphatnak ilyen számot, akinél látogatást tett a piacszervező civil csapat, és meggyőződött a termények s portékák eredetéről. Ha nincs körtefája, akkor a körtét sem árulhatja sajátjaként.

BULÁNYI GYÖRGY

CSALÁDI NAPLÓ

Azért családi, mert augusztus 17-én meghalt egyik öcsém, *Dr. Bulányi Imre, okleveles közgazdász, címzetes egyetemi docens – életének 74. évében*. Közel 30 éves fia, Tamás, szüleim egyetlen unokája, aki a Bulányi nevet hordozza, s ha Tamásnak lesz felesége, s az szül fiúkat is, akkor nem hal ki nevünk. A hét gyerekből mi négyen voltunk odahaza fiúk: György (1919), Ágoston (1928), Imre (1930) – Szent Imre- év volt – és László (1933). Én tudvalevően kiestem az utódnemzés lehetőségéből, Ágoston meghalt még nagydiákként vasúti szerencsétlenségben. Györgynek s Lászlónak is lányai születtek, így aztán Tamás a végső és egyetlen reménység. Szeptember 15-én volt a temetése, Róth Pistit kértem meg, hogy muzsikáljon a temetőben s utána s rekviemen is. Muzsikált is szépen. Utána megmutattam ezt a családi képet Lombos Idának, s ő azt mondta: *Sokszorosítani kellene*. Ekkor támadt az ötletem, hogy ez legyen az 52. Naplónak a címfotója. Imre öcsém mondta közel két éve a család könyörgését a gyémántmisémen, már akkor is nagybetegen. Aki ott volt, hallhatta, láthatta őt. A családi képen ő az ötödik gyerek, kilenc évesen.

A temetőben így búcsúztattam: Gyászoló gyülekezet és Testvéreim Jézus Krisztusban! Eltemettem már apámat, anyámat, négy testvéreimet, s most az ötödiket temetem, s már csak ketten vagyunk a hétből. Immár hetedszer nyílik meg a sír szája, hogy befogadja azokat, akikhez a közös vér köteléke kötött. Mit mondhatok? Egy vers jut eszembe, Vörösmarty írta élete alkonyán, 1851-ben, s a címe: **Mint a földmivelő**.

Mint a földmivelő jól munkált földbe magot vet

S várja virulását Istene s munka után:

*Úgy a sírokkal felszántott földbe halottit
Hordja koronként a végtelen emberiség,
És haloványan a dúsz, a szegény és a koronás
fők*

Mennek alá. Vig, bús, balga, mogorva vegyest.

Ez a törvény. Ez a teremtmény sorsa. Összesen csak ennyi? Ennyi a tapasztalható, a tudható. Van más is? Van! Mi az? Egy kérdésfeltevés, s erről szól egy másik vers, Arany Jánosé. Ennek címe: **Honnan és hová?** Ő is élete alkonyán írta, 1877-ben.

Ami annyi szívbe oltva / Élt világ kezdete oltva;

Mit remélt a hindu, párz; / Amért lángolt annyi oltár,

Zengett Szionon a zsoltár: / Hogy nem addig tart az élet

Míg alatt a testbe' jársz; / Hanem egykor újra éled,

*S költözzék bár fűbe, fába / Vagy keresztül állaton:
Lesz idő, hogy visszatérhet / Régi nemes alakjába,
Megtisztulva, szabadon; / Vagy a „boldogok szigetjén”,*

Mint hivé a boldog hellén, / Vagy az üdvözültek helyén,

Mint reméli a keresztyén, / lesz dicsőebb folytatása:

Én ezt meg nem tagadom. – Mit hisz a tudós? Ő lássa.

A tudós tudománya és Arany János reménye valójában azonos, mert a tudós is csak hiheti azt, amit mond; s Arany is csak hiheti azt, amit remél. Miért? Mert a tudós és Arany előtt egyaránt ott áll a Hamlet-féle *nem ismert tartomány, / Melyből még nem tér meg utazó*.

Az én dolgom azonban az, hogy mondjam a hit szavát. Azt, amit nem tudunk? Hogy mondhatom? Emberhez méltó, becsületes dolog mondani azt, amit nem tudhatok? Azt hiszem, hogy igen. Mért, ha egyszer onnan még nem tért meg utazó? Csak azért, mert a hit olyan ismeretet közöl, amelyet sem megcáfolni, sem megérvelni nem lehet. De egy megnyílt sír szája arra kényszerít – és nemcsak papi tiszttem okán –, hogy mondjak valamit. Mondhatom, hogy be van fejezve Imre öcsém élete, és mondhatom, hogy nincs befejezve. Mondhatom azt is, hogy van annak folytatása..., és nincs ember, aki bizonyítani tudná, hogy félrebeszélek, hogy üres egeket festek, amikor azt mondom, hogy van életének folytatása is. Mondhatom azt is, hogy találkozunk még. Mondhatom, hogy Jézus előrement, hogy lakást készítsen Neked, Öcsi testvérem, s hogy ott már találkoztál apánkkal, anyánkkal, testvéreinkkel: Pubival, Marcusával, Lacival, Babucival, s vártok ott rám, mint soron következőre. Én nem tudom ezt igazolni, de nincs aki cáfolni tudná, amit mondok. Te befejezted már, túl vagy már valamin, s Neked biztosan nincs már kétséged. Mi még hiszünk, vagy nem hiszünk, de Te tudod már, hogy mi a valóság. Amen.

A rekviemen persze másképpen beszéltem. Így: Kedves vér szerinti testvéreim-rokonaik és testvéreim Jézus Krisztusban! A temetőben mondtam, amit ott kellett mondanom, s most mondom, ami itt, a templomban

illő. Mit? Egy személyes és helyszíni beszámolót oda-
átról, melynek dátuma nincs még pontosítva.

Hazaérkeztem, odaát vagyok. Látom, várnak is már reám. Apám, anyám, korábban elhalt testvéreim, meg a nagymamák és nagyapák. Megismerem őket. Örülnek nekem és én is nekik. Mondják: végre itthon vagy! Gyere, ülj asztalhoz! Igyál abból az új borból, amelyről Jézus is beszélt. Iszom boldogan. Ízlik. És hol van Jézus? – kérdezem. Őt is láthatod mindjárt. Csak ne légy mohó, s érd be egyelőre velünk. Nem kérdeznek, mert mindent tudnak rólam, csak nekem újdonság itt minden, és kérdezek és kérdezek. Beszélgetünk és nincs idő. Nem megy le a nap, nincs sötétedés, csak fény és fény és fény. Észre se veszem, hogy van testem, vagy nincsen, de napszemüvegre nincs szükségem. És nincs semmi kétségem, hogy én – én vagyok, s az anyám – Anyám.

S míg folyik a szó, valahonnan előkerül Jézus is. Egyszerre csak ott van. Megismer ő is, és én is megismerem. Nem tudok szólni semmit, de ő öreg harcosnak és kisöccsének nevez, és csodálkozásomra, mint aki jól ismeri irodalmi munkásságomat, azt mondja, hogy éppen ideje volt, hogy megírtam a KIO-t, meg a Pál-szintézist, mert elképesztő, hogy mit ki nem találnak a teológusok. És mondja, hogy valóban az Isten Országában egyszerű minden, mert a gyerek is tudja, hogy jónak kell lenni, sőt aki gyermek, az tudja igazán... És persze, hogy itt nem verekedünk, és nem parancsolgatunk egymásnak, és hogy ami az enyém, az a tiéd is, és megfordítva is. Nem kell eldugni semmit, mert minden ott van az asztalon. Csak kínálni kell, ha valakinek nincs annyi esze, és nem hallja a maga fülével is: *vegyétek és egyetek... vegyétek és igyatok!* Majd belejössz te is – mondja –, és megtanulod, hogy mi a *módi* itt, Atyánk országában. S én alig állok a lábamon, úgy örülök annak, amiket Jézustól hallok.

S végül is megszólalok: De hol van az Atya? Úgy szeretném már látni! Jézus nagyot nevet. Hát te aztán hiába írtad meg a KIO-t. S Fülöpnek szólít, hogy észre térítsen, s mondja: *Fülöp, aki engem lát, látja az Atyát is. Az Atya bennünk van... most már Tebenned is. Aki engem lát, aki Téged lát, látja az Atyát is. Az Isten ott van mindnyájunkban.* Olyan ez, mint a Kolumbusz-tojás. Hát igazán, az Isten bennünk van? Nem rajtunk kívül, hanem bennünk? Az Istent színről-színre látjuk, amikor egymással beszélgetünk? Lehullt a fátyol a nagy titokról. Ha szeretünk, akkor istenek vagyunk, mindnyájan. Kaifásék kétségbe estek, mert az Isten fiának mondtam magam. Helyette inkább elővehették volna a Zsoltárok Könyvét, melyben írva van: *Azt mondtam ugyan, istenek vagytok, a Fölséges gyermekei mindnyájan...*

Az ateisták csodálkoznak a legjobban – hallom –, amikor ezt megtudják, és mondják, hogy ők megmondták..., és azt is megvallják, hogy milyen ostobák voltak. Én idéztem ezt a zsoltárt Jeruzsálemben, de akik köveket dobálásban lelik örömeiket, azoknak hiába idézünk akármit is, nem érthetnek, és nem tudhatnak semmit sem rólunk. Odalent lassan esik le a húszfilléres, mert megkövezésekben látják az élet lefőbb szabá-

lyát. De itt leesik a húszfilléres, és most már te is tudod, amit el is mondtam annak idején a templomban: *Ha isteneknek mondta azokat, akikhez az Isten igéje szólt, akkor, akit az Atya megszentelt és elküldött a világba, arról ti azt mondjátok: Káromlást szólsz, mert azt mondtam: az Isten Fia vagyok.* Itt viszont már mindenki tudja, hogy ti is az Isten lányai meg fiai vagytok, és aki titeket lát, látja az Atyát.

Csak ámultam meg bámultam, mint apró kis legény, s kérdeztem tovább. *És a Szentlélek?* Jézus ismét csak nevetett: Hányszor elmondtam, hogy a Lélek bennetek van, és ti a Lélekben vagytok. Ne kívül keresd! Aki szeret, az magában hordja Isten Lelkét, mert az Isten – a szeretet, s magadban hordod a Lelket, az Istent, a mindent. Ezért nincs itt enyém és tiéd, s nincsen szükség magántulajdonra. Még a Földön sincs rá szükség, ha és ahol megvalósítják az Isten Országát, az Isten álmát az emberről. Mert értelmetlenség az enyém és a tied; csak az van, hogy miénk. Azért, mert itt minden eggyé lett. Emlékszel, hogy mit imádkoztam értetek az Atyához azon az utolsó vacsorán? Azt, hogy *hogymindnyájan egyek legyenek úgy, ahogyan te, Atyám, énbennem, és én tebenned, hogy ők is bennünk legyenek... hogy egyek legyenek, ahogy mi egyek vagyunk: én őbennük és te énbennem, hogy tökéletesen eggyé legyenek...*

És elkezdtem ugrálni örömben, hogy ez ilyen egyszerű és mégis csodálatos, hogy tényleg van létazonosság: Atya, Fiú és Lélek és mi mindnyájan egyek vagyunk. És így világos a magatartásbeli azonosság, mert annak, ami egy, a cselekedete sem lehet ilyen is, meg másmilyen is. És van sorsazonosság is, mert hogyan lehetne a sorsunk különböző, ha egyszer egyek vagyunk! És ujjongtam, hogy istenek vagyunk, Adyra is emlékezve:

Istenülő vágyaimba ki látott, / óh vak szívű és hideg szemű barátok.

És ujjongtam, hogy immár nincs bennem kétféleség, és hogy csak szeretni tudok. És ujjongtam, hogy mindannyiunk közös sorsa végre, hogy boldogok vagyunk. Mert amikor ezeket odalent megfogalmaztam, – egy kicsit hittem is, meg nem is. Azt gondoltam, hogy börtönben kipihent eszem agyszüleménye, de hogy hogyan is lesz majd igazában, hát azt csak odaát..., és majd meglátjuk. S most megtudtam és megláttam, hogy tényleg így van. S leborultam, s átöleltem Jézust. Felemelt, és csak annyit mondott: Testvérem, az eszeden légy! S újból örültem, hogy itt, az örök hazában is használhatom az eszemet, mert ez az én szerszámom...

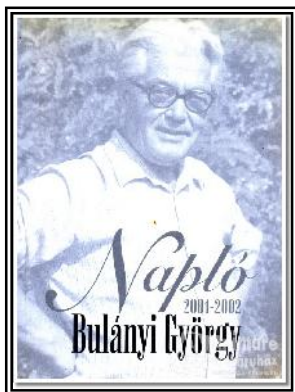
S hogy ennek a helyszíni beszámolóknak mennyi a realitása, azt is megmondanám, de nincs még beírva a naptáramba megérkezésem dátuma. Csak annyit mondhatok, hogy még ebben a században biztosan sor kerül rá. Amen.

Hát ezeket mondtam, de nem tudom, hogy jót mondtam-e. Így aztán javítok. Az Istennek, az Atyának rajtunk kívül is kell lennie, mert ha csak bennem, benned van, akkor baj van. Mi a baj? Hát a teremtéssel van a baj. Mert biztosan nem én csináltam a világmindenséget, és még Te sem, nyájas olvasó. Ezért.

FARAGÓ FERENC

GYURKA BÁCSI - A NAPLÓ-ÍRÓ

„Milyen más műfajban valljam meg,
hogy sikerült életem végére „hitelenné” lennem?
Egy 'naplónak' is szabad azért szabatosan beszélnie.”
(Bulányi György)

Számtalan irodalmi műfaj van, de kétségtelenül az egyik legsajátosabb, legbelsőbb indíttatású a napló. Talán ez a műfaj irodalomtörténeti aspektusból nézve meglehetősen új, - csupán a reneszánszig nyúlik vissza - talán még nincsenek úgynevezett klasszikus naplók, mint ahogy vannak tragédiák, regények és már esszék is. Van a naplóírásnak egy rossz ízű mellékzöngéje is, valami ilyesmi: 'mellékesen írt naplót is'. A naplóírás mintha járulékos dolog lenne csupán egy-egy nagy írónak afféle pótcselekvése, unaloműzése, magamutogatása. Ám sok érv szól amellett is, hogy naplót írni és naplót olvasni olyan személyes találkozás a írónak, olvasónak, amely más szinten nem is történhet meg. A napló az 'én' faggatása és az 'én' válasza.

Vannak a naplóírásnak elengedhetetlen jellemzői, ilyenek a rendszeresség, a folyamatosság, a befejezhetetlenség, a személyesség, a vallomás jelleg és a bennfentesség légkörének áthatása. A napló nem ön-életrajz, mert jóval több annál, mélyebb és magasabb. Éveket fog át, sorsokat villant fel, de minden ízében ott van az 'én'. Ha a naplóforma irodalomtörténetiségét kutatjuk, akkor olyan analóg formákat találunk, mint a krónika, az emlékirat, a levél. A naplót napról-napra írják, mégsem folyamatos, összefüggő írás, hanem töredékes, mozaikszerű. Megtörtént eseményekről kíván tudósítani, s az elbeszélő azon melegében számol be tapasztalatairól, élményeiről.

Visz-
szatekintve Gyurka bácsi életművére, elmondhatjuk, hogy a napló, mint műfaj viszonylag késői próbálkozás, hetvenöt évesen kap rá az ízére. Így nyilatkozik erről: „Annak rendje és módja szerint sohasem írtam életem során 'naplót'. Olyan előfordult, hogy írtam valamit, s annak a 'napló' címet adtam. Mért kezdek 75. évemben új műfajt? Milyen más műfajban valljam meg, hogy

sikerült életem végére „hitelenné” lennem? Egy 'naplónak' is szabad azért szabatosan beszélnie.”

Előtte megszülettek a nagy klasszikusok:

1. Keressétek az Isten Országát!
2. Szent Pál teológiája
3. A Bokor lelkiisége
4. Metanoeite! Örököljük a Földet?
5. Merre menjek?
6. Egyházrend
7. Erény-e az engedelmesség?
8. Ópusztaszer
9. Nagypénteki levél
10. Jászolba fektették
11. Merre ne menjek?

És talán nem csonkítja ezek értékét, ha most én itt a Naplót próbálom méltatni, bemutatni valami módon.

Az elkezdődött naplóírás rendszeressé vált egészen Gyurka bácsink haláláig. A rendszerességet a négyhetente, füzetek formájában való megjelenés jelentette, így egy évben 13 napló-füzet jelent meg, amely 'anyagáron' megvásárolható volt mindenki számára. A legfontosabb naplók a következők voltak:

- Szent István havi napló;
- Szentiváni napló;
- Szív napló;
- Sarlós Boldogasszony napló;
- Újévi napló;
- Szilveszteri napló;
- Őszi napló;
- Nyári napló;
- Tavaszi napló;
- Téli napló;
- Debreceni napló;
- Mindszenti napló;
- Év-fordító napló;
- Év-nyitó napló;
- Év-záró napló;
- Karácsonyi napló;
- Húsvéti napló;
- Balladás napló;
- Bokor-nagy-tábori napló;
- Rekecsini napló

A lektorálást kezdetben Terike, majd Gyurka bácsi maga, s a későbbiek során Mara és Zsóka végezték. Az író, a szerkesztő, a tördelő, a tipográfus pedig mindvégig a Szerző maradt. Így ír erről az egyik naplószámomban: 'De az évi 13 számot csak meg kell írni, illetve szerkeszteni: Ha csak ennyi volna vele a dolgom! De felcsaptam tipográfusnak is. Ebben az a rossz, hogy állásokat halmozok, s az a jó, hogy az egyes feladatoknál (megírás, korrektúra, tipográfia) jelentkező átfutási idő bármikor leszűkíthető egy éjszakára, ha szükséges. Szóval hajrás a naplóírási munka, s a hajrát jelzik nemegyszer a sajtóhibák.' A későbbiek során a – 2001-es Naplótól kezdődően – a Püski Kiadó és Könyvesház négy kötetsorozatban kiadja a Naplót. Hogy mennyi fogyott/fogy el belőlük, ki tudja!? Ám Gyurka bácsi nemegyszer kifakadt: '...az hagyján, hogy nem ír a Bokor, de nem is olvas!' – És, hogy ebben meg van-e valami igazság: ki tudja!?

A Napló a naplóírás helyszínét és időpontját mindig jelzi: Városmajor, Budavári, Piarista köz, stb. és az aktuális dátum. A műfaj sajátosságaiból fakadóan a főszereplő - a naplóíró - mindig jelen van. A többi szereplő - kicsit hasonlóan Hamvas Béla Karnevál szereplőinek kavalkádjához - a háttérből előretoluló eseményekben jelenik meg. A szereplők legtöbbször természetesen a Bokorhoz kötődő, a Szerzővel kapcsolatban

lévő személy. Úgy gondolom, hogy egy ilyen naplószerzőről említést kell tennünk. Ő Terike; Kovács Teréz nyugalmazott nyelvész, az új magyar Tájszótár főmunkatársa. Gyurka bácsi legközelebbi barátja, háziasszonya, segítője, lektora, titkárnője... A kicsit méltatlanul elfelejtett, tipikus háttérszemélyiség, aki a díszletek mögött - sokszor nagy-nagy szeretettel, sokszor feszülten, idegesen - rendezte a dolgokat. Kinek remek főztjeiből már a Bokor kétharmada ehetett, kinek szigorát a Bokor asszonyok a konyhában a bőrükön is érezhettek.

Nem mindennapi (bokor)szolgálatot vállalt Terike, sajátos női sorsának teljes egészében való felvállalásával. E sors jellemzői: az egész napos készenlét, a csoporttalálkozók, a vendégsereg, a barátok, a kártyapartnernek kiszolgálása a *háttérben*, hogy menjenek a dolgok az *előtérben*. (És mentek a dolgok az *előtérben*.) Terike személyiségét - a takarítónői, a társalkodónői, a rendezvényszervezői, a háziasszonyi, a szolgálói, a kártyapartneri - szerepek furcsa elegye határozta meg, mindig érezhető volt valami kifélceméltetés, a se nem az, se nem ez érzete. Ha saját személyiségünket erővel, erő nélkül folyamatosan a háttérbe szorítjuk, akkor az a személyiség sérül. Az 'én sikerem: csak a te sikered útján valósul meg' lélektani helyzet, az én-kép csorbítását okozza. A Maslow-féle piramis értékhierarchiája csúcsán lévő 'önmegvalósítás' nem tud kiteljesedni. Ilyen helyzetekben a személyiség dinamikája, vagy elfojtódása kerülhet előtérbe, azaz igyekszik kitörni jelenlegi helyzetéből, vagy még hátrébb, még mélyebbre szorul, akár a nem-tudomásulvétel regressziójába. Nos, ez utóbbi történt Terikével is. Sorsa már megnyugvó, dolgokat már nem igazító, a világ zavaráról már nem tudomást vevő személyiség rezignált végkifejlődése. A gyors észjárás, a remek logika, a nyelvészi analízis megfigyelés, a briliáns megoldó képesség már feladta. Ha a Bokor majd a boldoggá- és a szentté avatás műveletébe belefog, Terikénél kellene kezdenie! Ezt érezte, tudta Gyurka bácsi is, a Piarista

rendházba kerülése óta, egészen haláláig komoly lelkiismeret furdalás gyötörte Őt. Egyik naplórészletében, 'Kovács Terézia analízise 78. születésnapja alkalmából' címmel, így köszönti:

- „akit '45 februárjában - 62 évvel ezelőtt - Ábrahám Zsóka a Szent Anna lépcsőjén nekem bemutatott ezekkel a szavakkal: Tanár Úr, tessék megengedni nekem, hogy bemutassam barátnőmet
- aki 45-től 52-ig folyamatosan tagja volt egy-egy kisközösségemnek, s akivel ezekben az években Bódor mama házában együtt töltöttem sok-sok fiatallal a vasárnapdélutánokat - népdalozva, barkochbázva, mulatásunk akkori módján
- aki '50 nyarán Tornai Lajcsival együtt eljött velem Győrbe, hogy segítsen nekem egy ottani lelkigyakorlaton
- aki '50 Szilveszterén ott volt a péceli lelkigyakorlatra készülődőn Wingert Magdival és másokkal együtt Mátyásföldön szüleim házában, és édesapám megtanította őt bridzselni
- aki '52. augusztus 27-én ott volt velem és Kállay Emillel együtt a pesti piarista kápolna ünnepi Kalazancius-miséjén, a letartóztatásom előtti napon
- aki börtöneim alatt szorgalmasan presszózott édesapámmal - az első és egyetlen nővel, kivel apám presszózott -, hogy tájékoztassa: mi történik a Közösség tagjaival, s ennek alapján apám mindezt virágnyelven megírja nekem, hogy annak háromnegyedét az ávó ügyeletes fekete tussal kihúzza a levélből
- aki '56-ban megmagyarázza nekem, hogy miért nem fogad egyetlen közösségem sem ovációval engem, mert nincsenek közösségek... mert az ávó azonnal leoperálja tagjainkról azokat, akikkel barátkozni kezdenek
- aki '67 nyaratól kezdve ott van minden szombat délután az újra alakuló Közösségek tagjai közt a Csatárkán, ahol amíg látunk, dolgozunk a kertben, s amikor már nem látunk, behúzódnak a kis faházba, ahol petróleumlámpa fényénél álmodozunk: hogyan építsük fel Isten Országát
- aki ott van '68 február 1-én zárt templomajtók mellett a péceli templomban ezüstmisém Tizenkettője között: családom négy tagja, hat elítélt börtöntársam, a helyi plébános, és ő, aki képviseli a még újra nem éledt Közösség tagjait
- aki '69-ben ott van abban a budai cukrászdában, ahol megszűnök saját népemben szektás lenni - minden tag tegeződik mindenkivel, csak én magázodom a nővel s ők tetszikelnek engem -, s ennek vetjük végét: vele is tegeződöm
- aki 70-ben bekerül az Öregek I. nevű közösségbe, melynek ott van 36 éven keresztül minden találkozásán, minden lelkigyakorlatán, s melynek 2006. márciusától kezdve is tagja, s mindannyian áhítjuk, hogy megjelenjen még körülünkben
- aki '74 tavaszán a KV-t csinálni akaró tápiósi találkozóon a meghívottakkal együtt leszavazza indítványomat: *engem pedig ne képviseljen senki!*

- aki '74 nyarán egy ócsai lelkigyakorlatom után létrehozza – az '52 előttié után – első kisközösségét Totyából, más piaristákból, Fiers Mártiból, s nem jut eszembe, hogy még kikből
- akinek nevén '75 karácsonya előtt közös lakást vásárolunk vele, Márczi Imrével, Ancsával, Sárával s magammal az Attila úton, s aki ettől kezdve dajkája lesz a Márczi-, majd a Véggyerekeknek
- aki a '70-es évek végétől elkezd főzni rám
- aki, amikor '78-ban két évre kimaradok a KV-ból, és pótlására megalakul a Pótkávé, tagja lesz annak, s 28 éven keresztül nincs találkozó, amelyről elmaradna, s nagyobbára ott is ő gondoskodik rólunk
- aki a '81-ben az Öregek I. közösséggel együtt meglátogatja Lékai bíborost, hogy megállítsák őt azon az úton, amelyen az állam parancsait akarja végrehajtani a Bokor ellen és ellenem.
- akivel '84-ben elmegyünk Korompai Miklós Trabantjával Balaton-felvidékre, hogy lelkigyakorlatos háznak való objektumot keressünk, hogy legyen ház, amelyben hűsz embernek is hirdethessem az evangéliumot, mert egyházi tulajdonban levő házban ezt nem tehetem, s megtaláljuk ezt a helyet Budaváriban
- aki '85 tavaszán elkezd művelni a budavári kertet, s innentől kezdve alighanem száznál is több lelkigyakorlaton készít három napon keresztül reggelit, ebédet, vacsorát az évek folyamán háromezernél is több testvérnek, utoljára a tiszaujvárosi testvéreknek 2005 őszén, s mindig ízletes és kevés pénzből
- akivel eladjuk '87-ben az Attila úti lakást – miután a balatonfüredi hatóság 70.000 Ft-os büntetéssel kívánja megakadályozni lelkigyakorlatos házuk felépítését (45.000-ért vettük az objektumot) –, s egy kisebb lakást vásároljunk a Városmajor utcában – hogy ki tudjuk fizetni a bírságot
- aki, miután '89-ben elkezdek betegeskedni, naponként látogat engem a kórházakban, olykor hónapokon keresztül
- aki '93 elején a Professzorok házában már nem egymagában képviselve a Közösséget, vesz részt aranymisémen
- akivel '97-ben a dunaparti piarista iskolában ott ülhetek az előtt az oltár előtt, melyen első szentmisémet mondhattam 54 év előtt – tizenkét válogatott testvér, a Bokor három nemzedékének képviselőjében, s ő az első képviselő négy testvér egyike – hogy hálát adjunk a hosszú útéért, melynek utasai közt neve aranybetűkkel van írva
- akinek '98 októberében az Öregek I.-ben, a Pótkávében és saját közösségeiben megünnepeljük 70. születésnapját.
- akivel 2003. januárjában ugyancsak a dunaparti piarista kápolnában ünnepelhetjük gyémántmisém, s aki az első misémet kivéve ott volt életemen minden nagy ünnepén

- akiről valamelyik testvérem elmondta nekem, hogy nemcsak Téged szolgált harminc éven keresztül, hanem az egész Bokrot is...
- akit a Bokor képviselője nem posztumusz óhajt kitüntetni Bokor-nagydíjjával, hanem még életében...
- akit, ha megérem, ott szeretnék látni magam mellett 2008. február 1-én is, a vasmisémen...
- akit szeretnék köszönteni még 80. születésnapján is...
- s akinek mostani debreceni távolléte mindnyájunk nagyon nagy fájdalma"

A Napló olvasmányos, de nem egyvégtében olvasható/olvasandó, - a *felütöm valahol és olvasom valameddig* módszer talán a legmegfelelőbb. A Naplónak legalább két rétege van, az egyik az, amiről nyilvánvalóan szól, a másik sokkal mélyebb ennél: egy ember vívódása, küzdelme önmagával, a saját Jézus értelmezésének megmutatás-vágyódása, és finom irónia a külvilág felé a meg-nem-értettségért. Kétségtelen, hogy Gyurka bácsi teológiája mélyet szántott a páli folytatású kereszténység veteménységébe. A Napló másik aspektusa a jó értelemben vett exhibicionizmusig menően, végig jelenlévő nyíltság, nyitottság, a *'beavatás önmagamba'* tiszta, gyermeki attitűdje. Úgy tűnik, nincs tabu, Gyurka bácsi beszél legmélyebb gondolati viaskodásairól, Isten nehezen megszólíthatóságáról, a transzcendenciával kapcsolatos bizonytalanságairól, személyes levelezéseiről, aggodalmairól, testi – lelki kínjairól – egyszóval mindenről, ami Őt éri és meg is érinti. Nézzük ennek néhány aspektusát, a teljesség igénye nélkül:

- „S akárki újra elmondhatja azt, amit mondanak, ha figyel a daimonionjára vagy az Isten Lelkére, aki bennük van. Ha figyel, nem mondhat mást. Én is hatni akarok, és - írok.”
- „Gyerekkoromtól fogva írok, mert nincs meg a szókratészi és jézusi biztonságom. Várom írásaimra a kritikát, hogy módosítsam, vagy tovább fejleszthessem, amit írtam.”
- „Letoltak egy írásom miatt, mint a pengős malacot. Olyanért, amiért elismerést, kitüntetést, tapsot, azaz - szerényebben - testvéreim halk megbecsülését vártam. Hát nem jött be.”
- „Megmetszettük a szőlőt is, a fákat is, szeptemberre meglátjuk a hálájukat. Ilyesmiket csinálunk, s ebédelünk, sakkozunk, pihenünk, s megint dolgoztatunk. Ötkor átmegek a templomba, harangozni, meg rendbe tenni, amit rendbe kell tenni.”
- „Egy hónap múlva jöjjelek vissza kontrollra, de igyekezzem félárbocon élni, a körülményeimet én igazgassam, ne azok engem. Ezt elég könnyű megfogadnom, mert érzem is a csökkent teherbírást, s nincs is erős készítemem hajtani.”
- „Akár Rousseau, akár Csokonai, akár Jézus alapján – kérdezem – meg tudjátok mondani, hogy mire való a magántulajdon, s hogy kinek és mért kell az, ha nem akarunk többet birtokolni, mint testvéreink, ha nem akarjuk Isten helyett a Mammont imádni? Ez a mai kérdésem.”

- „Átjöttek misére is, előtte nagy beszélgetésre is. Karcsi az önkormányzatba tette át székhelyét a Bokorból. Nem hagyta el a Bokrot. Mint mondja: a Bokor hagyta el őt, amikor Barna belemerült az ezotériába.”
- „A témám ugyanaz: az Isten Országá. Áldozás után leülök, s röviden elmélkedem. Megint az Isten Országáról. Kb. 40 percig tart az egész esti istentisztelet. Józsi bácsi harangoz, Terike vezeti az éneket.”

A Napló információi széles spektrumból áramlanak olvasói felé, ennek főbb elemei:

- rövid dolgozatok, tanulmányok,
- beszédek, homíliák,
- más orgánumban leközölt írások, esszék,
- életképek,
- levelezések,
- önéletrajzi elemek, visszaemlékezések,
- töprengések, vívódások,
- magánéleti nehézségek, betegségek, küszködések,
- utazási élmények, beszámolók,

Sokszor említi Gyurka bácsi belső íráskényszerét, grafomániának ironizálva azt. Erre jó felület a szubjektív prózai műfaj, a napló. Itt minden kiírható önmagamból! Gyurka bácsi számára nem az volt a botrány,

ahogy/amit írt, hanem az, hogy nem kapott választ. Így a Naplónak is legfeljebb olvasói voltak, válaszolói nem. Ez a 'bokortunyáság' rendkívüli módon irritálta Gyurka bácsit; ekkor kezdett írni, a Naplóba is és külső orgánumbokba is, szélsőségesnek (!) nevezett (antiszemita, nacionalista irredenta,

populista) gondolatokat. Mint a durcás kisgyermek – ha nem figyelnek rá, elkezd másként, furcsán, kihívóan, esetenként megbotránkoztatóan viselkedni, amire már azonnal odafigyelnek a jóságos felnőttek és egymás közt sajnálkozva taglalják: mi lelte ezt a gyermeket, azelőtt olyan jól viselkedett, szót fogadott, illedelmes, udvarias volt – és most, mi lelte?!

BESZÉLGETÉS BOKROSOKKAL

Beszéddel, a beszéd közbeni jelenléttel tenni tanúságot a csendről. A jelenlét egy jel, ami a létezés jelentéséről beszél.

Jel, jelen, jelenlét

Nem közösség egy összejáró baráti kör. Nem közösség egy szakmai továbbképzésre összejött csoportja. Nem közösség az edzőteremi sporttársak csapata. Nem közösség a személyiségfejlesztők, a pszichodramások és családállítók alkalmi összejövetele. Nem közösség a kutatóintézeti team és az Anapurna megmá-

szására szövetkezettek alkalmi tábora. Mindezek szükségese a hétköznapi élethez vagy egy teljesítményhez. A közösség azonban valami egészen más. A közösség nem a tudásról és nem a teljesítményről, hanem a létezés minőségéről szól. Azoké, akik emberhez méltó emberré szeretnének válni és ebben segítik egymást. Akik látják a világ helyzetét és a saját valóságos helyzetüket a világban, és hiányt szenvednek ettől. Éheznek és szomjaznak az emberibb emberséget és szenvednek a hiányától. Ezért ők megalégtettek – mondja az Írás.

A köd mindent elborított. Napok óta nem látszott a Nap. Még itt, a város szívében is számtalan jele volt a Tél közeledtének. A platánokról folyamatosan szállingóztak lefelé a levelek és szürke szmog ülte meg az utcákat. Az emberek, amennyire lehetett összehúzták magukat kabátjaik alatt és sietősen intézték kinti teendőiket. A varjak még a panelok közé is bemerészkedtek. Egy-egy sirály is elhúzott az üres játszótér felett. Mindenki közelebb igyekezett húzódni a meleghez és a táplálékhoz – amennyire lehetett. A buszra testes idős asszony szállt fel két nagy csomaggal. Amikor a busz elindult, még nem állt a helyzet magaslatán és meglökte a mellette álló magas, szintén idős hölgyet. Teljes volt a felháborodás és záporoztak a méltatlankodások, pro és kontra. Lassan állt csak vissza a csend. Az arcokra még lassabban.

Kit tetszik keresni – kérdezte a középkorú tanárnő, amikor beléptem a Szellő utcai iskolába. Az igazgatónőt, B. Mártát – feleltem. Anti – szólt a mellette álló magas, vékony gyerekekhez -, kísérelj fel a bácsit az igazgatónőhöz, aztán menj át a szertárba és szólj Bözsinek, hogy jöjjön le, és utána nézd meg, hogy a II./b osztályterme szabad-e már. A fiú udvariasan ment előttem és halkán ismételte magában: igazgatónő, szertár, II/b... igazgatónő, szertár, II/b... Mikor beléptünk és bejelentett, Márti, az igazgatónő átölelte a fiút és gratulált neki a délelőtti szerepléséhez. Majd egy idő után csend lett. Kettesben maradtunk. Kávéval kínált és beszélni kezdett.

Tudod, nem is olyan régen, egyszer csak feltűnt, hogy egyre több az áldott állapotba kerülő kolleganóm. Különösen a második emeletiek serénykedtek ebben. Aztán ez a babavárás kedv átterjedt az egész iskolára, sőt talán még az intézményen túlra is. Vajon mit szeretnek rajtunk a kis jövevények - kérdeztem magamtól -, hogy éppen ide jönnek? Jelenleg húsz újszülöttünk van, egy csöpp kis élet pedig most készülődik a világra. Itt láthatod az irodám falán a képeiket. Már alig férnek el. Persze nem kis fejfájást okozott ez a „kampány”, hiszen az iskolának azért tovább kellett működnie: több ezer gyerek, 102 pedagógus, hát gondolhatod. Ekkor kaptam valahonnan felülről az ötletet, hogy oldjuk meg a kérdést ember és család barát alapon. Ma már működik a földszinten az a babaszoba – mennyit kellett érte szaladgálni, koldulni, várni és örülni -, ahol a fiatal édesanyák, beosztásuktól függően vagy tanítanak, vagy vigyáznak a többiek kicsikéire. A napokban még egy kisfilmet is készítettek erről a kedves jelenségről, a gazdag babaáradatról.

Az édesanyák többsége négy éve rendszeresen jár a Holisztikus Akadémiára. Ezt a szellemiséget, ami közös nevezőre hozott bennünket, én egyszerűen közösséges (n nélkül) szellemiségnek nevezem. Nem véletlen, hogy az

általam festett mandalákban - amelyeket itt látsz a falon - a közösség és az összekapaszkodás szimbóluma jelenik meg. Az alap, a mandala közepe, jelen esetben az élet virágának a magja képezi ezt, amely a székely kapukon is megjelenő jelkép. Az élet virága köré tettem ezeket az összekapaszkodó kis alakokat. A kép üzenete az, hogy e nélkül az összekapaszkodás nélkül nem tud virágozni az élet. Ez a jelkép lett később intézményünkben az élet virága díj alapja is. Az a kolle-ga kapja meg a díjat a többiek szavazata alapján évente egyszer, aki minden téren kivirágoztatta az életét. Ez azt jelenti, hogy az illető jóban van önmagával, a család-jával, a rokonaival, a kollegákkal, a körülötte lévő gyerekekkel, a természettel – vagyis úgynevezett „öko” szemlélete van -, hiszen öko-iskola vagyunk. A másik két cím, amit elnyertünk: az „Erőszakmentes iskola”, és a „Családbarát munkahely”. Akiben ilyen gyönyörűen kivirágzik az élet, ha férfi kollégára esik a közösség választása, megajándékozuk ezzel a kis jelképpel, egy arany pecsétgyűrűbe gravírozva. Amennyiben hölgy kapja, akkor egy kis arany láncon, medálionba gravírozva lesz a jutalma. Van egy „Élet-virága” gyerekdíjunk is, melyre szintén minden évben szavazunk, az évről pedig átadjuk egy ezüst medál-ba vésve.

Ez egy „minőségbiztosítási” rendszer. Ennek lényege az, amit a Bokorban tanultunk, hogy jóban legyünk először is önmagunkkal – milyen szépen fogalmaz a magyar, hogy ott van benne a mag szótó -, vagyis a bennem lévő maggal - Istennek is nevezhetem – kell jóban lenni és akkor ezek a körülöttem lévő, rám bízott koncentrikus körök, akik, és amik körbevesznek, bizony azokkal is rendben kell lenni. Úgy gondolom, aki ilyen gyönyörűen kivirágoztatja az életét, megérdemli, hogy a szereteteitől kapjon egy formális vissza-jelzést erről a benne működő magról.

Ez a hat éve született mandala is úgy készült, mint a többi. – hiszen minden megnyilvánulásunk az életben, ha akarjuk, ha nem, rólunk, a jelen helyzetünkről szól. Soha nem egy más által rajzolt mandalát színezek, hanem mindig magam alkotom, középről indulok, és azután addig húzogatom, kötögetem a vonalakat, amíg ki nem alakul valami belőle. Ez így biztosan a saját, pillanatnyi állapotot tükrözi.

Történt egy különleges dolog a tavalyi évről. Elhangzott egy holisztikus előadás korábban a színek életünkben betöltött szerepéről, és ez annyira hatott rám, hogy utána festettem egy mandalát, amely a szivárvány színeiről szól. Azt akartam kifejezni, hogy mennyire sokszínűek vagyunk, vagyis mennyire a körülöttünk lévő kis körök, közösségek formálják az életünket. Eleinte az élet virága, vagyis a közép volt nagy és a körülötte lévő körben összekapaszkodó alakok ábrázolták a sokszínű, sokféle embert, közösséget. Egy idő után az ábrázolásokon a virág mérete csök-

kent, a körök viszont sokasodtak körülötte. Nem fogod elhinni – még most is beleborzongok -, amikor a körül megszámláltam a kész mandalán a kis alakokat pontosan annyi volt, ahányan ma vagyunk itt a tantestületben. Még a négy külsős betanító is benne van.

Igen. És ott a közép, a mag. Tudod ki ez a mag?

Hmmm... Hát, az Isten maga.

Igen. Úgy is mondhatom, hogy az az Isten, aki Mártán keresztül így nyilvánul meg. Az Ő mandalája talán egy kicsit nagyobb, többen vannak és nagyobb körökben, de ez is Ő, rajtad keresztül. Nyilván tudod mit jelent az, hogy holisztikus?

Hát, igen. Egész, egészséges, teljes.

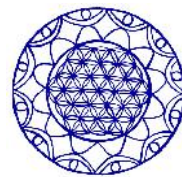
Igen, vagyis katolikus, egyetemes.

Érdekes a szavak jelentése, ha valaki a mélyére néz. Például az integráció szó. A politikusok és pártok más-más módon értelmezik, számomra van egy kedvenc jelentése, ahogy én használom: egységesülés. Éppen a mai napon látogatta meg intézményünket harminc egyetemista hallgató, akik a gyógypedagógusi hivatást szeretnék választani. Számukra Dombi Feri bácsit idéztem: „ha egységben vagyunk, akkor nem esünk kétségbe”. Így magyaráztam el nekik az integrációt, az egységesülést, és azt a tényt, hogy ha pedagógusok lesznek kivel, kikkel kell majd nekik is egységben lenni. Először önmagukkal, majd a körülöttük lévő koncentrikus körökkel, amelyek a partnerkapcsolatok, az intézményhálózatok, az önkormányzat, és túl a városunkon is, mert ott is vannak már ilyen körök, velük is van kapcsolatunk. Fontosnak tartottam mindezt megosztani Velük. A gyógyító pedagógia egy szakma, de a lényege ennek is ez, ahogy mindennek a lényege ez. A sorrendre is felhívtam a figyelmüket. Ön-maga nélkül, majd a család, a saját gyerekek nélkül nem működhet a többiekkel ez az egységesülés. Nem lehet átlépni életünk lépcsőit, ha vannak. Mindezt azért mondtam el, mert szerintem bármilyen szituációban vagyunk, mindig önmagunkat adjuk, vagyis a bennünk lévő „magot”.

Igen. Ha létre jön – néha, szinte ajándékként – ez a kapcsolat a maggal, amit nem én csinállok, hanem legjobb perceimben hagyom hatni, akkor ő építi ezeket a köröket körülöttem, körülöttünk. És a legfurcsább, hogy egyetlen dolog akadályozza újra és újra ezt a kapcsolatot, szintén: én magam. Az, aki azt mondja: én csinálom, én teszem, én alkotom, enyém az érdem. Milyen furcsa is a nyelv. Ugyanaz a szó: én magam, ön-magam, és kicsoda különbség.

Talán nem véletlen, hogy Jézus is folyton az Atyára hivatkozott: amit én mondom, nem én mondom; amit én teszek, nem én teszem, hanem a mennyei Apukám. Igen, a gög, az öntelt-ség és hiúság rögtön megtöri a folyamatot. Ez egy kemény maggá is válhat, ami lezár.

Sajnos ez lehet egy csoport is, lehet egy nép és egy ország is. Kemény, öntelt, gögös. Nem táplálható, nem életképes. Márpedig ha nem épül, nem él, nem fejlődik, akkor pusztul, csökken, elhal. Gyurka bácsi is milyen sokszor hangsú-

lyozta, hogy egyetlen embernek sem lehet elsőbbsége a másik rovására, a „különb vagyok a másikkal” egy olyan elágazás, ahol eltérül minden: „gyere, elmagyarázom neked, mert én tudom, te pedig nem”. Majd én megmagyarázom – mondja a magyar, más nyelv nem mond ilyet.

Nagyon sokáig képes hatni az, amikor valaki ehhez a belső maghoz tud fordulni, szépen lassan, minden külső héjat lebontva. Ehhez azonban csönd kell. Belső csönd. Reggeltől szinte a másik reggelig viszont nem erről szól az életünk. Nem vállaljuk, hogy megteremtjük, kiharcoljuk magunknak ezt a belső csendet. Önzésnek hisszük, pedig éppen az ellenkezője. Mindennek az alapja, a közepe. Akinek ez sikerül, mint például az én Ferimnek, az tántoríthatatlanul tudja a dolgát. Történhet bármi, mondhatnak bármit, ő tudja – vagyis érti és éli ezt a kapcsolatot. Nem erőlteti rá senkire, de hallani a hangján, látni a mozdulatain, a megnyilvánulásán, hogy nagyon belülről jön az, amit gondol, mond és tesz. Ez csak úgy valósulhat meg, ha állandóan – vagy amikor csak lehetséges - nagyon közel van hozzá. Ebből a csendből nyilvánul meg. Sokáig tartott, amíg megértettem, hogy mi ennek a jelentősége a hétköznapiakban. Hiszen ott a család és a sok munka, a külső karitás és jótevékenység. Még féltékeny is voltam a tanyára, ahol Feri „Tanyai szilánkjai” születtek, ám akit – ön-magát - onnan hazahozott minden hétvégén, az lassan engem is meggyőzött és átalakított. Kiegyensúlyozott, humorral teli, mély és komoly embert kaptam vissza, és ez meggyőzött. Most már ott tartok, hogy ha lehetséges megyek vele együtt. Rájöttem az „ízére” és arra, hogy ez nem önzés, hanem épp fordítva: mindennek a mélyebb, szilárdabb alapját adhatja meg. Ennek formális eredménye jelenik meg például a jelenlegi karácsonyi ajándékomban, amit a szeretteimnek szánok. Anselm Grün könyve nyomán készítettem egy kis kártyacsomagot: „A lélek inspirálói” címmel. Grün ötvenet ajánlott, ebből huszonötlettem készen, majd jövő nyáron megszületik a másik huszonöt: béke, felejtés, megfontoltság, hallgatás, őszinteség és így tovább... A lap egyik oldalán van az inspiráló szöveg, a másikon pedig egy odaillő mandalám. Ez egy egyszerű ajándéknak készült, de az igazi jót magammal tettem, amikor átrágtam magamat ezeken az „inspirálókon”. Ezalatt annyi minden valóságosra, képzelődésre és illúzióra jöttem rá önmagammal kapcsolatosan. Egyszerűen hagyni kell hatni – ahogy az előbb mondtuk.

Abban a tanyai csendben szinte megborongtam a gyönyörűségtől, hogy milyen csodálatos teremtménynek lenni és létezni, és így benne lenni ebben az egészben.

Elhallgattunk. Kinn gyerekek zsirogatnak az udvaron. Két varjú károgva szállt el a ház felett. Lassan már besötétedett és meggyújtották az utcai lámpákat is.

Igen. Ez, amit mondasz, a vége, a mai Te vagy - mondtam. De mondj róla pár szót, hogyan is indultak ezek a dolgok Veled, az életedben.

Akárhogyan is gondolkodom most, azt biztosan tudom, hogy mindig létezett körülöttem közösség. Előfordult, hogy pont azért, mert hiányoztam például a hittanról és ezalatt engem választottak arra a szerepre, hogy legközelebb összefogjak egy kisebb csoportot. Gyerekként, fiatalként is nagyon sok szép dolgot műveltünk együtt a közösséggel, azokkal a társakkal, akik már rég sokgyermekes anyák: Sz. Orsi, Pregi Márti, K. Magdi stb. Akkor még nem volt annyi fiú körülöttünk, sokszor magam kísértem haza a kislányokat az esti programokról, hogy ne kapjanak ki. Ugyanakkor ott voltak körülöttem a Bokor nagyjai, akik erőteljes hatással voltak rám, fiatalra: Kovács Laci, Gyurka Bácsi, Andi, Ildi, Dombi Feri bácsi, Tádé, Terike. Még most is megtaláljuk egymást azokkal, akikkel annak idején együttvoltunk. Sok nevet sorolhatnék még, akik ma már talán kisodrótak a Bokorból, de van egy élő kapcsolat közöttünk. Mindannyian virágoztatják ma is életük virágát. Csak egyet említek: S. András versei és rajzai hány embernek adnak táplálékot és vigaszt. Gyurka bácsival való találkozásom, a lelkigyakorlatai is akkorra datálódnak. Nagyon megérintett. Csilingelő hangúnak nevezett, mert minden megszólalásom olyan mély benyomásból, átélésből született, hogy meghallatszott a hangom elszorulásán. Azután jött Feri. Mindennek és mindenkinek ellenére mellette döntöttem. Feri a Domiban úgy igyekezett a kedvemben járni, hogy sok-sok szenesvödört hordott föl az idős néniknek.

Átkerültünk Ko. Lacitól Terike csoportjába. Itt már csupa sokgyermekes felnőttel voltunk egy közösségben. Talán hosszú lenne ez az emlékezés. Inkább azt mondanám, hogy mindig volt egy felvevő közösségem és egy leadó közösségem – a Bokor alapelveknek megfelelően. Ezt becsülettel betartottam egész Bokor-ténykedésem alatt. A mai napig a közösség tagjának vallom magamat. Soha nem okozott problémát kifejteni bárkinek, ha kíváncsi volt rá mit miért teszek, miért olyan az életgyakorlatom, amilyen. Még itt is, a munkahelyemen, ha megkérdezik, honnan van mindenre annyi erőm, energiám, akkor megmondom, hogy évtizedek közösségi munkájának az eredménye ez (egyedül nem megy). Ma az életreformosok a leadó közösségem. Zs. Gyuriék a felvevő közösségem, amely Terike távoztával átalakult, nincs állandó vezetője, alkalomról alkalomra körben forog a szóvivő szerep.

A „Pótkávét” is egy olyan lehetőség volt számomra, ahol Gyurka bácsi mellett lehettem, hallgathattam, jó volt vele lenni. Csak lenni. És játszani – nem a bridszre gondolkodni. A gondolat, a figyelem játékát. A pillanatnyi légkör és lehetőség kínálta megnyilvánulások játékát. Egymást segíteni, hogy valami más megnyilvánulhasson. Nagyon jó volt. Bárhová is jutottunk el, bárhová hívtam Öt, mindig ugyanolyan éles eszű, nyitott figyelmű volt és természetes, minden megjátszástól mentes. A „Pótkávét” Gyurka bácsi távozta után is fontos nekem.

Kedves számomra Gyurka bácsinak az a baráti körre, ahová nem sokkal halála előtt hívtam, Ebben a körben is sok közöttünk a közös nevező az öko-szemlélet és a természetes életmód szempontjából

És most, mindez a múlt, mit jelent a mai életedben?

Igen. Ez az egész valahogy mára kiterjedt, ahogy elmondtam. A leadó közösség magját azok képezik, akik-

kel régóta együtt dolgozom: Feri, Ko. Éva, Mihályi Kati, Jolika, Gabi, Zsuzsa. Oda jöhetnek mások is, mert hozzuk őket, hívják őket, barátok, régi és új kollegák, értelmiségiek, de bárki, akit hozunk. Ez egy nyitott közösség. Őket a Bokor nagytáborba is elhívtam. Kezdetben a tanyának is varázsos ereje volt a közösségre, mert ott a Galgába lógatva a lábunkat tudtunk ismerkedni, terveket szőni, amíg a gyerekek a kis kádjaikban pancsoltak a természet lágy ölén. Ma is létezik még ez a közösség, bár F. Jancsi kisodródott. Képzeld el ezek a régi barátok: M. Kati, Ko. Éva, F. Joli, L. Zsuzsa, P. Gabi, stb. segítenek most nekem itt az iskolában a Holisztikus Akadémiát szervezni és fenntartani. Ők a mag, ami a most körülöttünk lévőket, vonzásukkal összetartják – képzeld el! Most ők segítenek engem abban a játékban, amit annak idején Gyurka bácsival játszottunk. Tudod, van itt valami láthatatlan hálózat e mögött a sokszor alig látható mögött, ami a Bokor.

Hány Bokor-gyerek keres meg valamivel – persze szülői inspirálásra, hiszen van hová küldeni a gyereket -, nem azért mert tudok valamit, hanem a beszélgetésért magáért, hiszen van ennek egy hatása, ami nem a szavakban jelenik meg. Csodálatos ez a hálózat. Egymást segítjük – de nem is mi, hanem talán az a bizonyos tengely, ami mintha közös lenne. Ha én felvállalok valakit, akkor látom, hogy a kollegáim is felvállalják – és akkor is, ha nincs fejkvóta, csak munka, de önként és természetesen – az emberi természetnek megfelelően. És akkor ebben a milióban kibomlik a virág. Jó tudni, hogy működik ez az egyre szélesedő – intézmény és szabályzat nélküli - hálózat. És ez nemcsak egy lakáslehetőség egy idegen városban, nemcsak összeköttetés egy intézménnyel, nemcsak álláslehetőség, hanem ennél sokkal több. Nem is értem azt, amikor valaki megkérdőjelezi, hogy e nélkül lehet-e élni. Lehet, de minek? Magával szúr ki az, aki nem él ezzel a csodálatos lehetőséggel.

Van azonban itt is, mint mindenütt egy kisiklási lehetőség, ha nem vesszük észre, hogy nem mi csináltuk ezt, hanem mi is kapjuk. Ahogy mindent kapunk. Mindig ott van az, aki magáénak tulajdonítja az eredményeket. Ahogy az „én”, úgy a „mi” is bezárhat. Hiszen milyen jól is mennek a dolgok, már együtt vagyunk huszonöt éve – mondjuk, és észre sem vesszük, hogy lassan „eltemetjük egymást”, ahogy Gyurka bácsi mondogatta a vége felé. Mi hiányzik? Valami hiányzik! Ami nálad, itt terjed és él, és burjánzik, és hat, az máshol megfásulhat, megkeményedhet és elhalhat anélkül, hogy kicsírázna és fejlődésnek indulna.

Igen. Ahogy a szülői életre, a pedagógusi életre is éberan oda kell figyelni, ugyanúgy a közösségi életre, a csoport életére is éberan oda kell figyelni. Nem erőlködve, hanem hagyni hatni azt, aki működik – rajtam, rajtunk keresztül. Egy ösbizalommal, egy semmitől sem féléssel. Nincs kitől és nincs mitől féltene az életemet. És akkor már az sincs, hogy ezt a fizetésemért teszem, ezt meg önként a közösségért, a városért, a hazáért, a népért. Nincs kétféle. Nincs két ember, csak egy. Csak egy közvetítő, egy csatorna van.

De szép is lenne! Tudod, nálam a „farkas” mindig előretolakszik, és nagyon ébernek kell lennem, hogy egyszer-egyszer megelőzzem, mert igen gyors, éles-eszű, rendkívül alkalmazkodó, erős és szívós, mindig azt akarja, hogy igaza legyen.

Nagyon sokat kellett nekem is dolgoznom ezen. De a legközvetlenebb kör látja a valóságot és visszajelzi a metakommunikáción át. Észre-szívre lehet venni, ha valakinek van szeme, füle hozzá. Sokat-sokat kell dogozni ezen. Legjobban a hagymahéj bontogatása segít – amiről beszéltem. A maszkok, szerepek, álarcok lebontogatása. Például a megfelelési kényszer is ilyen, amikor egy szülő az iskolában igaztalanul kiabál velem, nem engedhetek annak, amit az érzelmeim diktálnak... Figyelve befelé vissza lehet menni abba a csöndbe, ahol lassan lehullnak ezek a héjak és nincs más ott csak Ő és én. És akkor már nem mondhatom azt, hogy ő a hibás, a világ a hibás, a környezetem a hibás. Nevetségessé válik a kifelé mutogatás. Ott már nem csaphatom be magamat és a világ sem csaphat be. Már az sem csaphat be, aki olyan jól tudja mondani a magáét.

Dehogynem!

Igen. Nem sokszor van ez, de amikor van, akkor... akkor meg lehet ismerni, mert már ismerős az "íze".

Igen. Mindig ez a kérdés: most, itt, a nyugalomban itt van, de ha lementem a „hegyről”, akkor hogyan térhet vissza, hogy ne mossa el a hétköznapi élet folyama, a tennivalók, amik egymásnak adják a kilincset? Hogyan jelenhet meg ott is – ha csak pillanatokra is, de valóságosan? Jelenlét. Így nevezzük és milyen kifejező is a szó, megint. A jelenben létezni. Hogy lehet be- vagy visszacsempészni ravaszul, ügyesen a hétköznapi percekbe? Mert lehet.

Igen. A jelenben lenni – jelen lenni. Ez egy csoda. De elveszik, és újra kell dolgozni rajta, hogy megjelenhessen. Csak a figyelem, egy éber figyelem képes látni, hogy már megint nincs ott. Csak a szokások alapján működő automata van – amire persze nagy szükség van a dolgok kivitelezésében. Oda kell szentelnem magamat – ezt a bizonyos magot -, ha rövid időre is annak, ami éppen van. Mondani persze most, itt könnyű, de megtenni... Megfigyeltem már magamon is, hogy az ember mindig ugyanazt mondja, ahogy Gyurka bácsi is így volt ezzel. De a helyzetnek, a körülményeknek megfelelően, a különböző kis köreinkben mindig más színben, más fokon, más oldalról lehet rávilágítani ugyanarra. Valójában én is így élem meg ezt. Az a lényeg, hogy jelen legyünk.

Legyen az a fogyatékos kisgyerek, az okos nagygyerek, a takarítónő, egy kolléga, legyen ez egy idegen a piacon, egy szülő, vagy otthon a gyerekek, vagy a csoportban a testvér. „Ne kívánd másnak azt, amit magadnak nem szeretnél”. Minden teremtett lény számára legyünk jelen, amikor találkozunk vele. Nekem teljesen mindegy, hogy a helyzet a munkahelyemen van vagy otthon. Itt benn is ugyanazt próbálom, ugyanazt a jelenlétet megteremteni, mint otthon. Ha próbálom – és talán néha egy kicsit megy már -, akkor látszik, hogy valahogy egybeszeretődnek ezek a körök, amelyek képeződnek a mag körül. Úgy érzem, hogy ezek nemcsak közvetlenül kapcsolódó körök, hanem távolabbiak is, mindazok, akikkel közös a nevező. Hiszen gondolj bele, amikor egy kör működik, akkor az újonnan

kapcsolódókat már nem is valamilyen egyéni törődés vonzza, hanem az összhatás, egy atmoszféra az, ami őket beöleli. És akkor megállnak, például egy új dolgozó, egy fiatal gyakornok, és azt mondják: hová kerültem? Ez egy munkahely? Hiszen olyan ez, mintha megérkeztem volna oda, ahová mindig is vágytam. Hiszen itt mindenki segítőkész. Itt nem ordítanak a gyerekekkel! Idővel rájön, hogy van egy közös nevező közöttünk, ami létrehoz egy atmoszférát, ami hat. Nem az ellentéteket, a különbségeket keressük, hanem azonnal a közöset, a közös nevezőt keressük, amin keresztül a kapcsolat működik. És így van ez a reánk bízott gyerekekkel is, akik nem könnyű, nem egyszerű gyermekek. A megtalált közös alaphoz kiindulva azután felépül valami, ami túlhalad bennünket is, vagy inkább létrejön az, ami mindig is ott volt, de nem volt vele kapcsolat. A magon keresztül a tengely forgása, ha egység, kapcsolat van vele, az egészet együtt működteti – a mandala nyelvén szólva.

Ha viszont a mandala csak egy forma, és belül üres, akkor semmi. Talán ez egy fokmérője is egy csoport, egy közösség minőségének. Van-e kapcsolat a tengellyel, van-e erős mag, nyitott-e a külső kapcsolatokra, az életre, mekkora az atmoszférája, a hatása az egésznek, és ami fontos még, van-e lehetőség rajta keresztül új mag születésére?

Igen. Rajtunk keresztül tud ez az egész csak működni, de magától nem jön létre. Dolgozni kell, nagyon sokat kell dolgozni a héjak bontogatásán, hogy a tengely, a közös nevező hatni tudjon. Azok lettek a korábbi embereimből a továbbvivők, akikbe a legtöbb energiát fektettem. Sorolni tudnám őket, de talán ők ezt már el is felejtették. De ez nem számít. Továbbvitették. Ez a lényeg. Hol szétváltunk, hol egyesültünk, ahogy a körülmények kívánták, amikor például egy fiatalokból álló csoport létszáma meghaladta a „mag-erőt”. És hol? Hát a panelban. Ott, ahol lehetett. És az újpalotai kiserdőbe mentünk az élő fenyőfát feldíszíteni a sok kis poronttyal. Egyik teát főzött, a másik az ajándékkészítést irányította, a harmadik felügyelt. És láttam, hogy ugyanúgy továbbment ez a folyamat miután elváltunk.

Már felvettem a kabátomat, amikor halkan kopogtak az ajtón. Vékony kisfiú lépett be. Igazgató néni – kezdte a monóját – engedd meg, hogy elbúcsúzzak tőled, mielőtt hazamennék. Ezzel odalépett Mártihoz átölelte, majd megfordult és ment. Tudod – mondta Márti –, amikor a mamája behozta, mint problémás gyereket nagyon összelekedtünk. Azóta nem megy úgy haza, hogy ne jöjjön be elbúcsúzni. Múltkor értekezlet volt és az ajtót zárva találta. Lenn toporgott a portán, hogy ő most akkor nem tud hazamenni, mert el kell búcsúznia tőlem. Egy idő után a portás megszánta és beküldte – no, jól van, menj be, öleld át az igazgatót és menj haza. Így is tett. Autizmussal élő első kisfiú Ő, akinek az ölelés lett az egyik „kényszere”.

A beszélgetést lejegyezte egy diktáfon.

Szerkesztette: Farkas István és Faragóné Bircsák Márta

CZENE GÁBOR

A VAGYON NEM LÉTSZÜKSÉGLET SZÜLETÉSNAPI BESZÉLGETÉS A NYOLCVANÖT ÉVES BULÁNYI GYÖRGY PIARISTA SZERZETESSEL

"A világon csak jókedvű emberek segíthetnek"

Jézus nem a trón és az oltár szövetségét hirdette, hanem a szegénységet - mondja Bulányi György piarista szerzetes, az erőszakmentes Bokor-mozgalom alapítója, aki ma ünnepli 85. születésnapját. Meggyőződése szerint nem valóságos szükséglet a magántulajdon, Jézus követői nem lehetnek gazdagok.

A Rákosi-rendszerben összeesküvéssel vádolták, 1952-ben életfogytiglani börtönre ítélték. A hatvanas évek elején amnesztiával szabadult. Miután a Bokor-mozgalom tagjai sorra megtagadták a katonai szolgálatot, Lékai László bíboros egyházi eljárást indított ön ellen. Eltiltották a templomi szolgálattól. Az intézkedést a Vatikán is megerősítette, a rehabilitációra egészen 1997-ig várni kellett. Ilyen sok fizikai és lelki megpróbáltatással a háta mögött minek tekinti a hosszú életet: áldásnak vagy átoknak?

- Egyértelműen áldásnak. Már csak azért is, mert úgy érzem, sok tennivalóm van még.

Mosolygott a kérdésen.

- Azon mosolyogtam, hogy újból és újból előkerülnek a börtönfájdalmak. Rohadt dolog volt, nem mondom, csak hát rengeteg rohadt dolog történik mindenki életében, amit az embernek ki kell bírnia. A börtönben találkoztam az egyik volt osztálytársammal, aki elpanaszolta, hogy már negyvenéves, és addig mást se csinált, csak tanult, aztán katona, hadifogoly és politikai fogoly volt. Arra a következtetésre jutott, hogy ebből az országból el kell menni, de nem dramatizálta túl a helyzetét.

Az élet természetes velejárójának tartja, hogy egyik borzalomból a másikba bukácsolunk?

- Igen, legalábbis a jézusi életnek ez természetes velejárója. Engem vallásos szülők neveltek, piarista gimnáziumba jártam és piarista pappá szenteltek. De Jézust igazán csak harmincévesen ismertem meg, amikor felfedeztem, hogy akart valamit. És nem azt, hogy derék vallásos gyerekek legyünk, hanem egy másik világot. A személyes sorsom is zavart a börtönévek során, de Istennel inkább azért perlekedtem, mert túri, hogy a kommunisták mindent tönkretegyenek.

A kommunizmus megbukott.

- 1989 óta újfajta mozgalmak - fényadás, agykontroll -, különféle élet- és ételmódok terjednek, a piacon az olcsó vallási áru is megjelenik. Kevesen járnak templomba, kevesen kíváncsiak a papok szövegére, mert az Isten által

megteremtett világban a mammon az úr. A pénz, a gazdagság. Akár tetszik, akár nem, az egyházak nem tudják befolyásolni a tényleges helyzetet. Miért? Az ok: a trón és az oltár, az állam és az egyház szövetsége. Ez a szövetség töretlen Szent Istvántól Mindszenty József bíborosig. Eltekintve az 1944 és 1964 közötti két évtizedtől, amikor keményen üldözték az egyházakat.

Prantner József, az Állami Egyházügyi Hivatal elnöke és Agostino Casaroli, a később bíborosi rangra emelt szentszéki diplomata 1964-ben írta alá azt a részleges megállapodást, amely a Magyar Népköztársaság és a Vatikán kapcsolatainak rendezését szolgálta.

- Azokban az időkben tanácskozott Rómában a II. vatikáni zsinat. A folyosói lobbizások során a kérdés így fogalmazódott meg: mi a jobb, ha betöltetlen püspöki tisztségek vannak Magyarországon, vagy ha olyan püspököket neveznek ki, amelyeket Kádár János engedélyez? Róma az utóbbi mellett döntött. Egyenes következménye volt ez annak a felfogásnak, amely - ellentétben Jézus tanításaival - a trón és az oltár szövetségére épít. Mi, a Bokor-mozgalom tagjai 1964-ig hősnek minősültünk az egyházban, utána ellenségévé lettünk. Mindszenty addig ellenállást hirdetett, de a megállapodással a Vatikán őt is félretette. Az okosok már az aláírás pillanatában tudták, hogy hoppá, nem szabad bántani többé az államnak oly kedves békapapokat. Ez a világ folytatódott 1989 után is. A katolikus egyházban semmiféle rendszerváltás nem volt. II. János Pál pápa másodpercre annyi ideig térdelt Mindszenty, mint utódja, a Kádár-korszakban kinevezett Lékai László sírja előtt. Pedig a két ember között nagyon nagy a távolság. Ugyanolyan tiszteletet kapott az, aki húsz esztendőn keresztül az egész világ előtt védte a magyar nép becsületét, mint az, aki ennek éppen az ellenkezőjét csinálta. Lékai eszmei barátai, utódai ma is ott vannak az egyházi hierarchiában.

Többször kinyilvánította, hogy támogatná az egyházak átvilágítását. Mit remélne ettől?

- Talán az egykori ügynökök elszégyellnék magukat, talán egy kicsit tisztább garnitúránk lenne. De a döntő kérdés nem ez. A Bokor-mozgalommal más baj van. Mi úgy érezzük, hogy az elmúlt kétezer esztendő - sommásan fogalmazva - elárulása a jézusi gondolatnak.

Idézet Bulányi Györgytől: "Jézus nem gyűjtött sem papokat, sem híveket, hanem csak tanítványokat (...), az egyháznak e tanítványokat egybefogó kicsiny közösségek testvéri koordinációjának kell lennie". Nem lehet ezt úgy értelmezni, hogy a Bokor-mozgalom az egyházi hierarchia pusztá létét is árulásnak tekinti?

- A papokat és a nem papokat egyaránt elfogadjuk, abban az esetben, ha jézusi módon akarnak viselkedni.

Ennek az a lényege, hogy nekünk magunknak kell megítélnünk, mi az, ami Istennek tetsző. Autonóm személyiségek vagyunk, a lelkiismeretünket nem a pápa, a püspök vagy a plébános zsebében hordjuk. Most én idézek a II. vatikáni zsinattól: "Az isteni törvény rendelkezéseit az ember lelkiismeretében fogja fel, amelyet tartozik hűségesen követni, hogy eljusson Istenhez. Nem szabad tehát az embert arra kényszeríteni, hogy lelkiismerete ellen cselekedjék, és csak a lelkiismeretének tartozik engedelmessé válni."

A Vatikánnal éppen a lelkiismereti szabadságról vallott nézetei miatt került konfliktusba. Mi történt a rehabilitálása óta eltelt több mint hat évben?

- Semmi se történt. Az, hogy engem rehabilitáltak, csak üres papír maradt. Egyetlen templom papja se adja oda nekem hetenként egyszer a híveit, egyetlen katolikus bolt sem árulja a könyveimet.

Sértett embernek érzi magát?

- Van egy nagyon jó barátom, egy katolikus pap, aki úgy harminc évvel ezelőtt bevallotta: Gyurka, én mindig hasonlókat gondoltam, mint te, csak azt hittem, nem szabad kimondani. Ugyanez a barátom mondta azt is, hogy megsértődni buta dolog. Mert annak a rossz, aki megsérti a másikat. A zsinat idézett szavai azt mondják, hogy lelkiismeretünk szavát követve jutunk el Istenhez. És nem úgy, hogy meghallgatjuk, mit mondanak a különböző vallások papjai vagy muftijai. Jézus nem a trón és az oltár szövetségét hirdette, hanem a szegénységet: boldogok a szegények, övék az Isten országa, jaj a gazdagoknak!

Már csak azt kell eldönteni, hogy hol végződik a szegénység, és hol kezdődik a gazdagság.

- Elméletileg könnyű a válasz. Összeadjuk az egész emberiség jövedelmét, aztán elosztjuk hat

és fél milliárddal. Ami kijön, az a jézusi egy dénár: ennyi jár mindenkinek. Nagy sírás-rívás lenne Magyarországon, mert mi - és erről hajlamosak vagyunk elfeledkezni - az emberiség felső húsz százalékába tartozunk. Ha az emberiség javának szétoztása nem is következik be, annyi azért elvárható lenne azoktól, akik Jézus tanítványainak merik nevezni magukat, hogy az anyagi körülményeiket tekintve alatta maradjanak a magyar átlagnak. Az embernek nincs feltétlenül szüksége se kocsira, se nyaralóra, és rengeteg olyan vagyontárgy létezik, ami nélkül boldogan lehet élni. A szükséglet és az igények között különbséget kell tenni.

Szép eszme, de megvalósíthatatlan - gyanítom, hogy gyakran találkozott efféle ellenvetéssel.

- Igen, tényleg ilyesmit szoktak a szememre vetni. Én viszont azt gondolom, hogy a világ nem magától van, hanem Isten hozta létre. Istent személyes valóságként fogom fel, és azt is gondolom, hogy Jézus jól értette meg ennek az isteni személynek a szándékát, amikor azt mondta, hogy ne tégy olyasmit másokkal, amit nem kívánsz magadnak. Ne akarj gazdagabb lenni, mint a testvéred, mint a felebarátod, mint az embertársaid. Ne akarj mindent megadni a gyerekeidnek, mert majd ők is mindent meg akarnak adni a saját gyerekeiknek, ami elkerülhetetlenül viszálykodáshoz vezet. Tizenhat évig éltem a piarista rendben. Volt egy szobám, ahová akár mennyi könyvet bepakolhattam, fűtöttek rám, mostak rám, lemehettem az ebédlőbe, még zsebpénzt is kaptam. Megtanultam, hogy nem valóságos szükséglet a magántulajdon. Ilyen értelemben Marx jól gondolkodott, és azzal is tisztában volt, hogy senki se szívesen adja oda azt, ami az övé. Ezért találta ki, hogy akkor majd elveszi. Csak hát, ki viseli el zokszó nélkül, hogy elvegyék a javait? Ez ellen mindenki lázad.

Joggal.

- Teljes mértékig. Nem szeretjük, ha erőszakoskodnak velünk.

Marad a meggyőzés, miközben az emberek túlnyomó többsége a gyarapodásra és a vagyonszerzésre rendezkedett be.

- Éppen ebben rejlik a feladatunk gazdagsága és nagyszerűsége. Az egész világgal szemben kell elmagyaráznunk, hogy nincs jól ez így. És nem vagyok sértődött. A világon csak jókedvű emberek segíthetnek.

forrás: Népszabadság - 2004. január

DOMJÁN ANITA

JELET KÉRTEM A SZŰZANYÁTÓL A BOKSZBAJNOK-JELÖLT ÜZENTET KAPOTT: PAPNAK KELL LENNED!

Nem ment minden simán Dombi Ferenc úr életében az elmúlt évtizedek alatt.

Vitte a párt

- Egyáltalán nem papnak készültem, hanem tornatanárnak. Harmadik helyezést értem el az országos középiskolai bokszbajnokságon, és a párt is vitt mindenfelé. Bevallom, nem bántam, mert ezeken a rendezvényeken elszavaltam a magamét, azután el is tűnhettem. A többieknek viszont végig kellett állniuk az egészet. 1948-ban történt. Egyedül mentem haza egy ligeten keresztül, megjelent Jézus, és azt mondta: - Papnak kell lenned! Nem tudom másképpen elmondani. Nem is lehet mihez hasonlítani, mert valóságosabb volt

bármilyen földi dolognál. Jó negyedórát vitáztam is Vele, hogy nem lehet, ebből botrány lesz. Éppen akkortájt jelent meg a helyi újságban nagy betűkkel, hogy Dombi Ferencet továbbtanulásban támogatni fogja a párt. De Ő nem tárgított, s én elfogadtam, nincs mese, ha Jézus hív, pap leszek. Beszélték utóbb is városszerte: képzeljétek, a Dombi Feri, a nagy kommunista elment papnak! Én azóta, hogy beléptem a pápi szeminárium ajtaján, boldog ember vagyok.

Ég és Föld között

- Úgy tartják, az az igazi beavatott pap, aki élő kapcsolatot tart fenn az égi magasságok és a földi hívek között. Feri bácsi pont ilyen, hiszen a benne megszólaló Hang már hívek és kíváncsiskodók ezreinek adott feleletet, útmutatást. "Felsőbb utasításra" könyv alakban is megjelentek a kérdésekre érkező válaszok, amelyek száma eléri a négyezer-ötszázat. Az egyház soha nem nézte jó szemmel ténykedését. Hosszabb mellőzés után, a rendszerváltást követően ugyan engedélyt kapott arra, hogy Inárcon kiegészítő lelkipásztorként tevékenykedjék, de néhány éve onnan is el kellett jönnie. Ma nincsen plébániája, ám naponta fogad embereket, esténként pedig különböző köröket vezet. Inárc község, ahol a Hang könyvek megszülettek, állítólag azóta is visszaköveteli papját.

Ráléptem, nem fájt

- Mivel sokan jöttek hozzám, a régi állami vezetés nyomást gyakorolt, hogy állítsanak le. Persze akárhová, küldtek, a fiatalok hamar körém kezdtek gyűlni. Dobáltak is egyik helyről a másikra, hogy sehol ne tudjak gyökeret verni. Aztán idő előtt nyugdíjaztak, 1987-ben. Sem az államnak nem kellett, sem az egyháznak. És akkor még csak 58 éves voltam! Tele gözzel, energiával. Hát, mondom, mi a csuda ez, hogy senkinek nem kellek? Elmentem a szerbiai Medjugorjéba, ahol rendszeresen voltak Mária-jelenések. Jelet kértem a Szűzanyától, és meg is kaptam. Ott ugyanis több helyen eltörött a bal lábam. Három orvos vizsgált, s mindegyik úgy látta, hogy ebből nem már nem lesz láb. Én akkor azt kértem, hogy vigyenek abba a szobába, ahol Mária rendszeresen megjelent. Fél lábon egyensúlyoztam a jelenés alatt, akár a golya, és a vége felé azt éreztem, hogy megy össze a feldagadt lábam. Ráléptem, és nem fájt! Egyetlen pillanat alatt meggyógyult! Sírtam, és ugráltam örömben. Itthon fölkerestem az akkori püspököt, mert el akartam mondani, hogy milyen nagy öröm ért. Csakhogy nem valami szívélyesen fogadott. Egy darabig lépcsőházakat takarítottam, majd rendszerváltás előtt két évig remetéskedtem. Remeteségemben nagyon sok kötött imát mondtam. Sokkal többet, mint amennyi egy papnak elő van írva. Egyszer csak újra megszólalt bennem a Hang: 'Ne ezeket mond, hanem beszéljünk!' Még körül is néztem, vajon ki az. Attól kezdve akármilyen kérdést tettem fel, Ő válaszolt. Később, miután Inárásra kerültem, azt is kérte a Hang, hogy írjam le a vele való beszélgetéseket, a mások kérdésére jött válaszokat. Hát így születtek a Hang kötetek.

Egy kupica pálinkáért

Feri bácsi forradalmár a maga nemében. Igaz, békés forradalmár. Számára nem

jelenhetnek kötöttséget vallása dogmái sem, amennyiben belső hangja, meggyőződése mást diktál.

- Én katolikus papként sem tudok attól szabadulni, hogy a reinkarnáció gondolatát egyszerűen képtelenség kikerülni. Nem ezt tanultam, mégis minden erre vonatkozó kérdésre azt válaszolta a Hang, hogy igenis van reinkarnáció. Tulajdonképpen, amikor valaki meghal, a tapasztalatát átviszi a másvilágra. Amikor pedig megszületik, előző életének a tapasztalatát és adósságait hozza magával, cipeli tovább. Aki tisztában van ezzel, az könnyebben felülemelkedik a problémákon, és megérti: nem baj, ha a földön a szeretet elsősorban nem élvezet, hanem áldozat, mert ez a boldogság ára. Egy kupica pálinkáért is adni kell valamit. Ha az ember ezeket komolyan átgondolja, abban az esetben ráérez arra is, hogy a Föld lényegében egy kifutópálya. Megette a csuda azt a repülő, amelyik a kifutópályán csak furikázik körbe-körbe! Az azért van, hogy felszálljon az égbe!

Boldogság, vagy bódultság

- Jézus első bejelentése a világtörténelemben így hangzott: "Betelt az idő, elérkezett hozzátok Isten országa, alakítsátok át a gondolkodásotokat!" Nem azt mondta, hogy a körülményeiteket, hanem a gondolkodásotokat! Tulajdonképpen itt a probléma. Mi mindig a körülményeinket akarjuk megváltoztatni, gondolván, hogy attól jó lesz az életünk. Ez pedig nem igaz. Ez a bódultság iránya. Menekülés, felelősségáthárítás. Nem én felelek azért, mert boldogtalan vagyok, hanem valaki más. Ez képtelenség! A Jóisten mindenkit boldogságra teremtett. Ha rajtam kívül volna ennek a boldogságnak a kulcsa, tehát ha nem vagyok boldog, a Jóisten gonosz?! (A Web-Hang szerkesztőjének utólagos 'költői' kérdése ehhez, mivel egyesek így gondolják: Vagy pedig nincs is? Visszatérve Feri bácsihoz:) Vagy pedig buta. Mert boldogságra teremtett ugyan, csak nem tudta, hogy más nem fog segíteni nekem. Ilyet kijelenteni káromkodás! Azt szoktuk mondani, hogy az ember elsősorban nyakától felfelé ember. Amíg a fejünkben nincs rend, addig szívünkben sem lesz. Vagyis egyszer meg kell, hogy világosodjunk: a boldogság rajtam múlik, nem a másik emberen. Rajtam. Én pedig a gondolkodásom szerint fogok boldog, vagy boldogtalan lenni. Én például nagyon jól tudom, hogy az én boldogságom nem függ másától. Nem felelek másért, én magamért felelek. Ez annyit jelent, hogy mindazt, amit mondok, nem azért mondom, hogy elfogadják. Min-

denki azt gondol róla, amit akar. Így van bennem béke. Mindannyiunknak arra kéne ráhajtani, hogy ez a belső béke ne csupán szólam legyen. Ezért itt a földön igenis meg kell küzdenünk.

GARAY ANDRÁS

NIVEGY-VÖLGY LEHETŐSÉGEI ÉS A BOKOR

Budapesttől 150 km-re a Balaton-felvidéki Nemzeti park területén van a Nivegy völgy, melyhez öt falu tartozik : Tagyon, Szentantalfa, Óbudavár, Szentjakabfa és Balatoncsicsó. A Balaton Zánkánál érhető el, a falvaktól 5-8 km. A táj gyönyörű, a falvak elsősorban kicsik, kedvesek, az emberek barátságosak. A megélhetés a föld, az erdő és az idegenforgalom.

Városok távolsága : Veszprém, Tapolca vagy Balatonfüred 30-35 km. A települések viszonylagos elzártságát a közeli városok hiánya okozza. Ingázás: nagyon fáradtságos. Tömegközlekedés : van, de nagyon ritka. Ugyanakkor Magyarország egyik legszebb tája ez.

A Bokor (alapítványi, egyesületi formában) több ingatlanal is rendelkezik ezen a területen.

Szentantalfán - nagyobb külterületi föld és a falu közepén lévő volt iskola (Bokorliget)

Óbudaváron - Gyurka bácsi két belterületi ingatlanja (BOKKE)

Tudomásom szerint a Bokor családok magántulajdonában nincs más ingatlan a területen.

Szentantalfán (SZ)

Bokorliget Alapítvány épülete (volt iskola) cca 120 m² alapterületű , telek cca 800 m²

használata : nyaralás, pihenés, külterület háttér épülete bővítés lehetőség van: magastető és minimális földszinti bővítés

közmű – csatorna nélkül minden van

Külterület - több helyrajzi számon cca 25 Hektár használata : gyümölcsös, táborozó és nyaralóhely épület – faház (60 m²)

építési lehetőség : a mezőgazdasági tevékenységhez kapcsolódó épületek

közmű : villany (víz forrásból)

Óbudaváron (Ó)

Gyurka bácsi háza és telkei :

hrsz.: 8 - 1/1 tulajdon 2040 m² ház cca 80 m² ,
részben avult

hrsz.: 11 - 1/1 tulajdon 1129 m² beépítetlen

A két telek egymás szomszédja

Építési lehetőség : 30%, 4,5 m építmény magasság ,
műemléki környezet

funkcionális megkötés : lakás (2 lakás max/telek)
illetve intézmény

A Nivegy völgy többi falvában sok eladó ház van,
többségében nyaralóknak veszik őket és a falvak üdü-
lőfalvakká alakulnak át. Az árak nem magasak.

A kérdés az, hogy a Bokor számára ezen ingatlanok
mit jelenthetnek, hogyan fejleszthetők, üzemeltethetők
és tarthatók fenn?

**Az optimális az lenne, ha a Bokor családok magán
anyagi lehetőségei (második otthon, nyaraló) erre a
völgyre koncentrálnának és az 5 faluban lévő in-
gatlant és ott folyó családi, közösségi életet egy
olyan szövetet alkotnának, mely pasztorációs, kultu-
rális, rekreációs lehetőséget nyújtanak. Ez megélhe-
tés is lehetne az ebben résztvevők számára is, túl
azon, hogy a jövőben a vidéki élet szükségszerűen
felértékelődik (ökológiai gondok, megélhetés) és
menekülési terület a városlakók számára. Viszont
mindannyian érezzük, ez ma luxusnak számít (elvéleg
és gyakorlatilag is).**

**Mi ez a szövet? - A meglévőkön túl min. 10 magánin-
gatlan + SZ+Ó**

**Mit tenne ez lehetővé? - Bokortábor 300-400 fő ré-
szére, ebből 150 fő épületben**

nyári érzelmi , gyerek,

táborozó és program szövet

kulturális fesztivál

szervezése (mint a Művészetek Völgye)

idegenforgalom, falusi tur-

izmus, erdei iskola (több családnál)

nemzetközi súly, minta, fen-

ntartható stb.

A meglévő ingatlanok ma a kulcsszemélyek áldozat-
vállalásán múlnak, a Bokorban létüket bizonyos érte-
lemben ellenszél övezi. A 3. generáció részvétele a
felelősségek gondjában ma minimális. A nagy távol-
ság, az utazási költségek emelkedése a fenntartást to-
vább nehezíti, viszont a kertek állandó jelenlétét és
munkát igényelnek. Kényszerek, csapdák és a lehető-
ségek kettősége jellemzi az ingatlanok sorsát.

A kérdés alapvetően ez: hogy a Bokor hosszú távon
lát-e egyéni és közösségi fantáziát mindebben?

Valószínűsíthető, hogy ottlakás (ennek megfelelő
egzisztencia teremtés) nélkül a mai Bokor erejét az
ingatlanok fenntartása nehezíti. Viszont az ingat-
lanok alkalmasak arra, hogy megfelelő innovációval
megélhetést is nyújtsanak.

Mi kell ehhez? - Munka, pénz, fejlesztés, összefogás,
akarat.

A meglévő ingatlanokban lévő potenciák:

Szentantalfa:

Alapítványi épület - tetőtér beépítéssel és felújítással
20-25 fő részére komplex férőhely

mely szellemi, lelki és fizikai rekreáció, oktatás helye lehet
Földterület – kb 2-3 család részére biztosít megélhetést
építés : monostor – közösségi együttélést igénylő, biztosító
épület 6-10 család részére

benne : rekreációs lehetőség, termelés, művészeti alkotá-
sok, szellemi műhely,
nemzetközi és hazai kisugárzás

A két project összekapcsolható, praktikus együttműköd-
het és átjárható.

Óbudavár:

A meglévő épület nagyon kérdőjeles (elsősorban a régi
részre). Jó volna az utca felé eső telket is megvenni hozzá.

A viszonylag nagy telken 3169 m² – komoly intézményi
épület elhelyezhető:

pl. elsősorban ottlakást biztosító szállásjellegű épület (
idősek otthona, gondozóház, közös nyaralóhely, panzió)
illetve ezek kombinációja. A telek – összevonás után- sőt a
szomszédos kertvégek megvételével, nagy lehetőség. Most
36 m széles az ingatlan, nyugati lejtő, szép táji környezet.

A szentantalfai és az óbudavári lehetőségek közösen is
működhetnek.

A kérdés kinek ?

Elsősorban azoknak, aki ebben fantáziát látnak és életük
egy részét ilyen körülmények között akarnak eltölteni. A
fantázia : itt megélhetési, rekreációs, üzleti – tehát nagyon
sokirányú lehet.

Miből ?

Nekik kell ezt megfinanszírozni, kiegészítve pályázati le-
hetőségekkel. Mindezt be lehet illeszteni a mai pályázati,
országépítési tervek közé.

A források az elején a magántőke, vagy a közösség erre a
célra szánt tőkéje (mely alapvetően magántőkékből áll),
később lehet külső forrás, - pályázat, hitel.

Ki akarja, hogy itt legyen egy második bázisa ?

Az a család, vagy egyedülálló eldöntheti : egy közös pro-
jektben vesz részt, vagy maga teremti meg itt a völgyben
ennek feltételeit.

Ha maga akarja : a fontos, hogy a **Nivegy-völgyi Bokor** (
NVB) projekt részeként legyen itt.

Ha nem maga akarja, fel kell tárnai, milyen közös igény
van a fenti választékból :

közös lakhatás, nyaralás, munkahely stb.

Ha olyan intézményben gondolkodunk, ahol valami szol-
gáltatást is nyújtunk – nem Bokortagok felé – külső tőke-
bevonás is lehetséges.

Hogyan?

Minden ügy a project elemek megfogalmazásával kezdő-
dik.

Utána gyűjtünk információt: a Bokorból kit érdekel , a nem
Bokorból kit érdekel .

Visszacsatoljuk a project elemekre.

Elkészülnek a megvalósítás anyagi, jogi , tervi munka-
részei.

Döntés.

A tél és a tavasz az elkészítésre megfelelő.

Ha a Bokor nem mutat affinitást a fentiekre – hosszú távon
sem – két út van :

– meglévő elemek fenntartása, ahogy idáig is és
meglátjuk mit hoz a jövő- apró fejlesztésekkel,
állagmegőrzéssel :

ez folyamatos pénz és idő/munka ráfordítást igényel

- az ingatlanok értékesítése
- más projectek indítása vagy meglévők támogatása részére
- (a döntések a kuratóriumok és nem a Bokor kezében vannak)

Mi szól ellene ? (válaszokkal)

Messze van.

Igen messze, de azért ilyen érintetlen és ezért egy csomó mindennel kárpótol.

Elszeparál az eddigi életünktől .

Ha a kritikus tömeg megvan ezt nem érezzük és ott mások is élnek. Ha vonzó nem szeparál el.

Drága.

Mit, miért? Az új mindig gazdaságosabb.

Nem a mi profilunk.

De most is élünk valamiből, és többségében nem a magunk urai vagyunk. A project elemek tágak, sok elképzelés befér.

Miből lehet ott megélni?

Szolgáltatás (képzés, rekreáció), termelés (szellemi, kézműves, művészi, bio).

Tény az, hogy dolgozni kell.

A Bokor nem itt élő tagjai is igénybe vehetik (ez belső piac is).

Máshova kell a pénz.

Ahova a pénz adjuk, mit és kinek szolgál? Rengeteg pénz költünk el anélkül, hogy egy koncepcióba ágyazva tennénk.

Ez nem a megszokott világunk.

Nem baj a változás, az az élet jele.

Mi lesz a gyerekekkel?

Ha a kritikus tömeg megvan minden megoldható. Például itt élő családok fenntartanak

egy pesti kollégiumot, vagy beviszik a gyerekeket középiskolába Veszprémbe saját busszal.

Mi van, ha csak egy ember, vagy kevesek akarják?

Vonzani kell és köréd gyűlnek.

Mennyire csak Bokorban kell gondolkodni?

Elsősorban igen, de sok más az értékeinket élő ember is van, sőt egy ilyen vonzhat, megújít-

hat, felszabadíthat másokat is.

ÖSSZEGZÉS

A Nivegy völgyben lévő potenciális lehetőségek a Bokor családjai és közösségei részére lehetőségeket nyújtanak. A meglévő ingatlanok már megfelelő alapot képeznek egy nagyobb lépték felé.

A válaszút alapvetően ott van, hogy a Bokor ilyen jellegű forrás koncentrációja elméletileg és gyakorlatilag lehetséges-e? A döntést még pár évig el lehet odázni, ez elég idő arra, hogy akit mindez megmozgat az tájékozódjon.

A NVB munkacsoportot meg kellene alakítani, mely a kérdést elevenen tartja. Ennek első eleme az, hogy ami van azt jobban használjuk ki. és fogalmazzuk meg annak a feltételeit, hogy milyen módon tudnánk ezt

tenni. Az ellenszeleket meg kel hallgatni, de a szívhangokat is.

A kérdés alapvetően arról szól: milyen az immanens remény. Hogy viszonyulunk az óhatatlanul bekövetkező gazdasági változásokhoz? Érzünk-e magunkban erőt arra, hogy a Bokor szellemisége és lelkesége ilyen értelemben is sokra hivatott és „piacképes” legyen? Érezzük-e az összefogás szükségességét az egzisztencia teremtés, megóvás területein is? Az sem baj, ha a völgyben épül a város.

„ és most kalandra fel!

utad reménység kísérje el!

s hogyha megérkezel

csodáljon őszöd, s fogadjon el!”

/ Szarka Tamás /

DÓRY ISTVÁN

KEDVES BANDI!

A NVB-projekthez három ponton tudok hozzászólni az eddigi tapasztalataink alapján:

1.) Ha ekkora dimbes-dombos területre terjed ki az élőhely, akkor óhatatlanul egy "autós termék" fog válni, ami épp a jelenleg kezdődő gazdasági korszakban zsákutcának fog bizonyulni. (A mi falunk csak 3 km és sík, de a téli időben már inkább csak emailben érintkezünk a túlvéggel. Ezen a ló, szamar, szekér sem segít sokat.)

2.) A jelen helyzetben is biztosak vagyunk-e abban, hogy "várost kell vinnünk a falura": pl. pályázat, turizmus, közösségi elitiskola, művészetek völgye, autós tábor, lelki-gyakorlatos ház? Vagy inkább a falut kell helyzetbe hoznunk, hogy városról is minél többen jöjjenek, tanulhassanak, túlélest, időben?

3.) A völgy majdnem ugyanolyan szép, mint bármely más hasonló zártágú völgye kis hazánkban. A rossz tömegközlekedés, az elzártság a domborzat következménye. A nyugalomról már nem vagyok annyira meggyőződve, hiszen autóval bármi megközelíthető, és a Nagyvázsöny-Zánka vonalon egyre zavaróbb átmenő forgalommal kell számolni.

A többivel - miután már együtt is sokszor átgondoltuk Kereszténnyel kapcsolatosan - természetesen egyetérték.

Üdv: Pista

KÖSZÖNÖM PISTA

A falvak 2-3 km-re vannak egymástól, a két szélső érték itt 5 km. Nem olyan veszélyesek a dombok (a Balaton felett kb. 100 m-re van). Kerékpár, ló, gyaloglás, NW működik.

A vonat hiánya miatt a megélhetés bejárás része nehézkes. Helyben kell, amit lehet megtalálni.

A Balaton felvidék + lehetőségeket jelent, így ez nem 100%-ban falu. A falu helyzetbe hozása a koncepció része. Bár itt alapvetően szőlők/legelők vannak.

De lehetne kertészet, gyümölcsös, tejfeldolgozás, méhészet + kézművesség – szolgáltató ipar + a tájegység adottságai és a fenntarthatóság (nagy hőkapacitású építőanyag =kő), szolár passzív és aktív rendszerek integrálhatók a népi építészetbe (tornác, tetőhajlásszög), van természetes vízfolyás, források.

A Nemzeti Park egyfajta védettség is, + a már itt élő művész/értelmiségi réteg potenciálja.

Közelben nagy nyári felvevő piac van. Igen itt van két hónap, ami hangosabb, de a falvak

közül 2 zsákfalu, 3 átmenős és csak Óbudavár együt-cás.

A két objektum (Óbudavár kegyeleti és Antalfa potenciális) megmentése érdekében is írtam ezt (gondolom kitaláltad).

Szeretném ösztönöznöm a Bokort, hogy lépjen már valamit. Nem sok ezidáig a siker (legalábbis a budapesti részen)

A Bokor családok kb. 10-12 nyaralót tartanak fel a Balatonnál – amik a nagycsaládok miatt egyre kisebbek -, ha azokat ide lehetne csalogatni minden megoldódna...

A közös életmód és a lehetőségek megosztása pótolná a nagyobb távolságot a víztől és Budapesttől. A Bokor 2. generációja lassan nyugdíjba is megy lesz egy életmódbeli átrendeződés is.

Szóval tudok álmodozni. De majd az evolúció... Szerintem még 4-5 év után jelentősen megnő az érdeklődés.

Jókat mondtál EF-ről. Drukkolunk. Akkor június 2-3, remélem előbb is.

Üdv : Bandi

MOLNÁR RICHÁRD

BÁRKIT HARCBA HÍVHATNAK

Ellenzi a fegyver nélküli katonai szolgálat intézményét a rendszerváltás előtt állami üldözésben részesült, keresztény Bokor Közösség, mivel az erőszakszervezetekben való bármilyen részvételt ellentétesnek tart vallási felfogásával. A január 1-jével életbe lépett alaptörvény megszüntette a polgári szolgálat lehetőségét, azonban a honvédelmi törvény tágan értelmezhető gumiszabályai alapján bárkit fegyveres szolgálatra kötelezhetnek.

Családunkat, népünket, hazánkat készek vagyunk az erőszakmentes civil szolgálat bármilyen formájával szolgálni, azonban a katonai szolgálat minden (fegyveres és fegyvertelen) formáját elvetjük, békében és háborúban, megelőző védelmi helyzetben vagy rendkívüli állapot idején is - így fogalmaz a Bokor Közösség a parlament több képviselőjének, köztük Lukács Tamásnak, a vallásügyi bizottság KDNP-s elnökének, Kövér Lászlónak, az Országgyűlés elnökének és Lázár Jánosnak, a Fidesz frakcióvezetőjének eljuttatott levelében.

Az alkotmányból ugyanis törölték a lelkiismereti okokból vállalható polgári szolgálat fogalmát, helyébe a január elsejével életbe lépett új alaptörvénybe a "fegyver nélküli katonai szolgálat" került. És noha a békeidőben való sorkötelezettség intézményét 2004-ben az Országgyűlés megszüntette, a honvédelmi törvény tavalyi módosításával létrehozták a Magyar Honvédség Hadkiegészítő és Központi Nyilvántartó

Parancsnokságát, amely a 18 és 40 év közötti, magyarországi lakóhellyel rendelkező, magyar állampolgárságú férfiaknak a katonai sorozáshoz szükséges adatait kezeli majd.

A keresztény szellemiségű Bokor Közösséget a második világháború után kezdte szervezni Bulányi György piarista szerzetes, aki az ötvenes években tíz évet töltött börtönben. A 60-as évektől kezdve alakuló csoportok a jézusi erőszakmentesség eszméjére hivatkozva tagadták meg a sorkötelezettséget. 1980-tól a rendszerváltásig a Bokor Közösség 23 tagja került börtönbe emiatt. Az államrendőri megfigyelésekkel, lehallgatásokkal, munkahelyi diszkriminációval próbálta megfélemlíteni a közösség tagjait. A katolikus püspökök a Bokorhoz kötődő papokat fegyelmi eljárásokkal, felfüggesztéssel, áthelyezésekkel büntették.

A tavaly nyáron elfogadott honvédelmi törvény kimondja: "A fegyver nélküli katonai szolgálat teljesítésére vonatkozó engedély iránti kérelmet el kell utasítani, ha a körülményekből a lelkiismereti okra való hivatkozás alaptalansága megállapítható(...) lelkiismereti oknak kell tekinteni minden olyan indokot, amely összefügg a kérelmező személyiségét meghatározó valamely lényeges vallási, erkölcsi vagy egyéb természetű meggyőződéssel". A jogszabály azonban nem tisztázza, hogy milyen körülmények alapján vonható kétségbe egy hadköteles vallási vagy erkölcsi meggyőződése. Tehát a katonai igazgatási szervek szubjektív szempontok alapján fegyveres szolgálatra kötelezhetnek bárkit, ráadásul döntésük ellen nincs helye fellebbezésnek, újabb kérelem pedig nem nyújtható be.

A honvédelmi törvény egy másik pontja így fogalmaz: "A parancsnoknak törekednie kell arra, hogy a fegyver nélküli katonai szolgálatot teljesítő katonát a fegyveres érintkezésből kivonja". Vagyis egyáltalán nem garantált, hogy a fegyver nélküli szolgálatot teljesítők elkerülik a harci cselekményeket, lényegében a katonai parancsnokoknak lesznek kiszolgáltatva.

(forrás: NÉPSZAVA online, 2012. 01. 12.)

ZSOMBOK GYÖRGY

ARANYOSAPÁTI ÉS ÓPÁLYI ÖSSZESÍTETT BESZÁMOLÓ

Október 28-29.

Kiindulás a kályhától.....

Október 28-án reggel volt még elintéznivalóm, kb. de. 10-kor már készen álltam az útra - de hát nincs kályha! Fázik

a gyülekezet, korán jött a hideg. Nincs mit tennem: a kályhára vonatkozó kérést minden általam ismert fórumra föl tettem, egyetlen cserépkályha-ígéret futott be, semmi más.

- Ha legalább tízezer forint már lenne, a többit csak összedobnák - futott át a fejemen - de hát nincs*. Nincs, hát nincs - gyerünk, indulás!

Cseng a mobilom - Pista telefonál: - Gyuri, az Ilka utcában vannak testvérek, ha nem indultál még el, akkor menj be hozzájuk, mert valami gyerekjátékokat akarnak leküldeni.

Átmegek, nincs messze - nehezen megtalálom a lerobbant bérházban Lakatos Attilát és feleségét Ágit - noha néhány lerobbant személy, kevés vérrel az alkoholjukban, a földszinten megkísérelt meggyőzni arról, hogy ebben a házban ilyen nevű ember aztán nem lakik!

Ági és két kisebb gyereke volt otthon, betettük a Rudolfba a gyerekbiciklit, ezt-azt, közben össze is barátkoztunk. Elkészítés előtt Ági a kezembe nyom egy borítékot: - Tudom, hogy fáznak az ottaniak, egy itt tízezer forint, vegyenek egy használt kályhát, valamennyit még biztosan hozzá tudnak adni.

Nem mondom - teljesen ledöbbsentem. Elmondtam Áginak, hogy éppen az előbb futott át a fejemen: ha már lenne tízezer, a többit csak összedobnák! Ági majd a nyakamba ugrott: Neki meg éppen a csomagoláskor jutott ugyanez az eszébe..... Véletlen???

Még hazavezettem - Ilka utca a szomszédunkban van - otthon egymás után ötször csörög a telefon: 'Gyuri, följánlok ezret - két napig nem bagózik.' A másik: 'Küldök hatszázat, ma böjtölök.' A harmadik csak úgy ad ezernyolcszázat - összejött még 6500 forint!

Összesen 16 500 Ft van a kezemben, illetve beígérve másfél órával a tízezer forintra áhító gondolat után... Véletlen??

Közben elszorul a torkom és egy erős ösztönzést vélek hallani, már az M3-on vagyok, valami olyasmit: 'Megfulladsz, ha nem mondd el!' Az ígérő-

ket ismerve meg merem hitelezni az összegeket (hó vége van...), s viszem a pénzt magammal.*

Ne mondd el!

- kapacitál Pista, - tudod, milyenek a cigányok. Itt, ha pénzről van szó, megindul a fejük... ..

Hallgatom, de a belső készítés eddig nem tapasztalt módon taszigál: -Pista, ha hallgatók, megfulladok!

Rövid leszek: Pista nagy nehezen belement és az istentiszteleten elmondtam, mi történt - óriási a lelkesedés, halleluja, éljenzés - és az adakozásban még annyit összeadtak, hogy a kályhát valóban meg tudták venni (23 000.-Ft-ért)

Novemberben már működött is - lásd a képet: Persze a kéményt ismét csak ideiglenesen alakították ki, úgy cigányosan, hamarjában... - az Aranyosapátiban tavaly már 'jól bevált módon' ismét a ház oldalán vezették ki a füstcsövet (másodszori próbálkozásra).

Az istentisztelet befejező eseménye immár rendszeresen az adakozás: utána Pista hálát mond a kosárban összegyűlt adományokért és áldást kér az rá.

Adakozás: másképpen kellene?

Egy másfajta adomány is érkezett: ezeket a neonzöld színű trikókat szétosztva úgy nézett ki a sötétben hazafelé tartó gyülekezet, mint egy nagy szentjánosbogarakból álló csoport. A trikók további sorsa ismeretlen - ugyanis egy hónap múlva már egyet sem láttam az embereken. Ez közvetve intő jel lehet az adakozás helyes módjára?

Betegség továbbra is

Ernő bácsi állapota súlyosbodott (előző beszámolómban tévesen Jenő bácsiként mutattam be), orvosilag menthetetlen, az aranyosapáti gyülekezetből látogatják, nem érzik elhagyottnak magukat.

Sajnos Balog Sanyi állapota sem javult, meglátogattuk: újabb operáción esett át, a hasa rettenetesen fölpuffadt. Örült, hogy ott voltunk, imádkoztunk is. Nem panaszkodott, csak azt kérdezte, hogy miért kell nekem ezt most elszenvednem? (A 'most'-ra helyezte a hangsúlyt - ahogy elmagyarázta: a mostani eszével értené, ha előző élete miatt kellene szenvednie. Hat éve tért meg, azóta nem ivott egy kortyot sem, a masszív dohányzást is egyik percről a másikra hagyta akkor abba... - ezek majd mindennapos csodák számomra a megtérőknél).

* elnézést az adakozóktól, de nem csináltam „kasszát” rettenetes időhiányom miatt szeptember közepétől december elejéig... Most bepótoltam. Jelenleg a nem nem célirányos de rendszeres (H.J.), az alkalmi adakozásokból (K. Judit, Z.G.) és a maradvány pénzekből összesen 35 340.- Ft van – tehát futott volna akár kályhára is belőle. Azonban mint majd kiderül, ennek is megvan a maga helye és oka.

Sajnos nagyon rosszak a kilátásai, ahogy az egyik orvos bizalmasan el is mondta nekünk.

A vendégprédikátor

Az istentiszteletekre Pista rendszeresen hív vendégprédikátorokat, a szomszédos gyülekezetekből, vagy korábbi ismerőseit. Ezek egyike *Sós Péter*, akiben rendkívül szeretetreméltó embert ismertem meg. (Mint született nazarénus, ő is lehúzta a maga három és fél évét Baracsán - erről olyan természetesen és mintegy mellékesen beszélt, ahogy az eső lefelé esik az égből... ..). Az alábbi képen éppen Anikó vendégszeretét élvezem - én - mivel Péter éppen, mint kiderült, Gedeon-böjtöt tartott. (Azt hittem, rossz a gyomra, azért eszik csak keveset és csak teát ivott - s rákérdeztem: azt mondta, hogy 21 napig böjtöl éppen, mert nagy elhatározásra készül egy munkavállalással kapcsolatban - de azért eszik velünk (szerintem éppen csak valamit!), hogy ne okozzon föltűnést. Egyébként reggel-este egy-egy szelet kenyéren és vízen él ez idő alatt. Hmmm - lehet, hogy lenne mit tanulnunk??)

November 18-19.

Temetés

Ernő bácsi meghalt, két hete. Pista temette - 'közmegelegedésre', nagy tiszteességgel, leállítva a 'cigányosan' viharos nagyjeleneteket ('*Ne engedjétek, hogy bevegye a föld!*' '*Kikaparom onnan, ha kell pusztá kézzel is!*', stb. - ezek a hangos fölsírások-kiáltások és rikoltozások most elmaradtak.)

Pista arról beszélt - ahogy visszahallottam -, hogy a halál az élet elengedhetetlen része, az út végén az Úr áll. Ha a meghaló ember őt nézi, akkor meg tudja tenni, hogy nem csak a halálokozta szenvedésekre gondol, hanem arra figyel, aki várja. Ahogyan a bevásárlás terheit cipelő aszszony sem arra gondol, hogy milyen nehéz terhet cipel, hanem arra, hogy milyen jót fog készíteni a családjának... . Nagyon megviselt - mondta Pista -, pedig föl vagyok rá készülve. Nem sok temetésem volt eddig. Szembe kell nézmem a családdal, ilyenkor is reményről beszélek! - sokat segít az ima és a belőle fakadó bizonyosság.

Anikó irtózik a halálesetektől - ez alkalommal mégis erőt vett magán: 'Az lett a végén, hogy láttam, miért kell elmennem hozzájuk, vigasztalni, erőt adni - s magam is erőt kaptam ebből.

Ernő bácsi családjának gyűjtést rendeztek: 15.000 Ft-ot adott át nekik a két gyülekezet!

Sajnos Balog Sanyi egyre rosszabbul van... csodában bizakodok.

A kályhát etetni kell

Pista a 'Böjte-módszerrel'^{♥♥} tüzelőt szerzett a fent - megelelegezetten megmutatott kályhába is: egy tarra vágott területet megtisztítottak a 'ducskók'-tól azokért cserébe. Egyelőre azonban csak ő és állandó, hűségese segítoi: Máté Jóska és családja aprítja.

Pista fejsze-téritő munkában. Sokszorosan is hasznos: megszabadult egy-két kilótól, melege is lett, személyes példával jár elől, s lesz valamennyi tüzelőjük is...

Pista 'le is hordta' a gyülekezeteket: 'Meleget akartok, de tenni nem teszték érte, pedig lehetne! Holnap kimegyünk, Jóska ad egy kiskocsit, s hozunk 'ducskó'-kat, de föl is kell ám majd aprítani!'

Apróbb, de fontos változás: az aranyosapáti gyülekezeti ház bejárata (és Pistáék lakása) előtetőt kapott. Nem ver be az ajtókhöz majd a hó és az eső. Sajnos a 'terasz' vízszintezése kívánnivalót hagyott maga után, a víz ugyanis - seprű hóján** - a fal felé akart mindig folyni (ahol most a székek állnak) - ahogy ezt a felázások is 'gyönyörűen' mutatják... .. (** - a bádigosok szerint amióta a seprűt föltalálták, a víz arra folyik, amerre az ember akarja)

Ahogy Sós Péter velünk 'eszik' és tanítás közben

^{♥♥} Lásd Böjte Csaba levelét 'A nagy fenntartó rendszerektől való függetlenedésről' (2011.október?) - Ez az én emberem, egyszerű de elhívnam hozzánk tanítani! - mondta Pista.

Nem lett egyelőre nagy sikere a fölszólításnak - ismerős a helyzet?

Adakozás egymásnak

Egyszeri alkalom volt vagy rendszeres lesz? Nem tudom. Tizenöt csomagot készítettek a gyülekezeten belül - egymásnak, s a november 11-i istentiszteleti alkalommal megajándékozták egymást:

Pista indokolása: 'Az a célom, hogy megtanítsam a gyülekezet tagjait, hogy adjanak egymásnak, mert: *Ne legyen közöttetek éhező, gyámolítatlan..* - Mindegy, hogy mit hozol, de hozz valamit a másiknak, ajándékba, szeretettel! Összeírtam a gyülekezet tagjait, a rászorulókat (zsgy: édes Istenem, hát szerintem csak azok vannak itt!.. ..) - volt aki a kapott csomagját ezeknek adta tovább. Tudod, most lesz a Mikulás, erre is készülhetünk ezzel.. .. Te Gyuri, karácsonyra nem lehetne ajándécsomagokat szerezni valahonnan? Tudod, talán gyárak adakoznának: szárzészta, rizs, baba, bármilyen, húskonzerv, no meg egy kis édesség a pulyáknak, és az asszonyoknak is valami apróság.

- Mennyi kellene?
- Olyan ötven.. ..

Pisták lakása

Bocsánat, tudom, hogy nem illik - de ez nem kibeszélés, hanem a tények ismertetése: a mi szemünkkel nézve ugyancsak lenne mit tenni. Anikó naponta vívja meg a háziasszony harcát a körülményekkel, legutóbbi büszkesége a téglautánzatú tapétával 'barátságosabbá' tett konyhafal: De mi minden kellene még! Pista nem is igen ér rá, no meg a mutatóujja jobban dolgozik, mint ő maga.

Szükségük lenne

Hiába kértem eddig, hogy írják(!) össze, mire lenne szükségük - ez nem megy. Most 'kegyetlen' lettem és addig nem tágitottam, amíg végig nem néztük a lakást. Ennek eredménye, hogy használtan vagy újként, maradóként, mindegy! Ha van, 'jöhetnének' a következők:

- fogas, akasztós előszobai, cipőpolc;

- tükör- és tükörtartó,
- linóleum, vagy PVC, vagy padlólap (min. 6 m², de 24-26 m² kellene igazán),
- kádhoz és mosdóhoz csaptelep,
- kályha!!! (2 db kellene, cserépkályha is lehet),
- falikar(ok), kis állólámpa
- ágy, rekamié;
- falipolc (konyhába, étkezőbe)
- fehér (10 x10 cm-es csempe) 15-20 db
- akasztós ruhásszekrény;
- hűtőmágnesek;
- ajtózárok, kilincsesek (kisebb és nagyobb méretű egyaránt 2-2- db);
- szigetelő csík (ajtóra, ablakra), lééc, szögszalag
- 210-220 cm hosszú függöny- v. vitrázsrúd,

Egyelőre ennyi. Elhatároztam, hogy januárban négy hét-köznapra megyek hozzájuk, amelyből kettőt Pistával a lakásban, szerelésekkel, javításokkal fogunk eltölteni - ha a Magasságbeli is úgy akarja....

A gyülekezet létszáma gyérülne?

Nagyon kevesen voltak istentiszteleten Aranyosapátiban: Ha nem hozom el Katit, Zsuzsit (bal oldalon, mindkettő csikos felsőben) és néhány rokonukat Kisvársányból, bizony talán csak tizenötön lettünk volna összesen? Nem tudom (még), hogy a hideg lenne az oka, és/vagy a korábbi családi 'összezőrdülés', vagy egyéb?

December 15-16.

Balog Sanyi is meghalt

Szombaton délután hívtam föl Anikó, hogy Balog Sanyi meghalt, kedden lesz a temetése - többet nem is tudott mondani, nagyon sírt.

Történetesen szerda-csütörtökön készültem hozzájuk, de egyéb munkáim miatt csütörtök-péntek lett belőle. Az halálesettel kapcsolatos ügyintézés elhúzódott, úgyhogy a temetés csütörtökre halasztódott, Pista telefonálta meg.

Adományok, karácsonyi ajándécsomag

A Bokor KV-ban és két közösségünkben is gyűjtöttünk arra, hogy a novemberi beszámolómban is említett karácsonyi ajándécsomagokhoz valókat megvásárolhassuk. A gyűjtéshez néhány nappal később két VAK-csoport adománya érkezett be.

Az gyűjtés eredménye: eddig összejött pénzek (amikor végre 'kasszát csináltam'):

A Bokor KV a legutóbbi találkozón összeadott kerek:

A Bokor Teri-csoportjának adománya

A 2.Szombatos csoporttól

VAK-4

VAK-5 ('hitel')

további egyéni adományokból

Összesen:

jött össze

A bevásárlást a hét elején a Penny-ben végeztem:

	meny-nyiség	ár		meny-nyiség	ár
liszt:	100 kg	12 900.-	napraforgó(50g):	50 tasak	6 450.-
cu- kor:	50 kg	14 450.-	gyümölcskon- zerv:	100 doboz	26 900.-
rizs:	100 kg	19 900.-	3in1 Nescafé:	50 tasak	22 450.-
olaj:	50 liter	14 360.-	majonéz (480g):	50 flakon	16 450.-
tész- ta:	100 kg	14 900.-	ketchup (500g):	50 flakon	11 450.-
vag- dalt	50 doboz	11 950.-	szaloncukor:	16 kg	11 928.-
tej:	100 liter	16 900.-	mazsola (100g):	50 tasak	9 950.-
tejföl	100 doboz	6 900.-	mandarin:	4 kg	1 196.-
pásté- tom:	70 doboz	7 630.-			
			Összesen:		226 665.-

A rakomány kb 800-850 kg-t tett ki, ezt szegény öreg Rudolf-om nem bírta, Imre fiam adta kölcsön vállalkozásuk VW-Transporter-ét, az is csaknem tele lett. Szemléltető ábra a rakomány nagy részéről: (A kép érkezésünk utáni nap készült.)

Éppen 12h55-kor értünk meg, gyorsan lerámoltuk a holmikát a kocsiról Anikó és Jutka segítségével - szerencsére erre az alkalomra Ágnes húgom is

eljött, ő is segített - és mentünk a temetésre. Az eső folyamatosan szemerkélt, zuhogott, vagy csak 'úgy esett - ahogy annak lennie köll'.

Temetés

Rövid időn belül ismét egy temetés. Balog Sanyit sirattuk-búcsúztattuk mintegy száz-kétszázán. Ismét - cigánytemetésen szokatlan - méltósággal.

Pista név szerint sorolta föl (fejből) a búcsúzókat: családtagokat, barátokat, ismerősöket - tizenegy percen keresztül. Énekeltünk, imádkoztunk, vigasztaltuk egymást. Utána az immár a nagycsalád fejévé vált fiúnál, Sanyinál jöttünk rövid időre össze. Ott át kellett nézmem az orvosi papírokat. Megnyugtattam őket, hogy nem orvosi hanyagság volt az oka a halálnak, hanem a betegség vált végzetessé (s mint a dokumentumokból kiderült, a félelmetes kórházi szuperbaktérium, a *methicillin-rezisztens Staphylococcus aureus* okozta fertőzés is közrejátszott ebben). Ez a ténykedés, a hosszú és sokszor megismételt érveléssel nagyon fontos volt, hiszen zsigeri bizalmatlanság, indulat, mondhatni - tradíciók által megkövetelt - bosszúvágy ébred a cigányemberekben (is) egy-egy szeretettjük elvesztésekor. Mivel régen ismertek, s tudták, hogy az öreg Sanyit nagyon szerettem, végül 'elfogadták az értékelést'.

Sanyi halála krízist okozott a közösségben

Hiába imádkoztunk....

Ennek egyik ki nem mondott oka volt az az érzés, hogy 'Hát hiába imádkoztunk olyannyira?' - nagyon nehezen fogadják el, miként mi is, hogy a halál az élet szükséges tartozéka... ..

A 'virrasztolás'

Cigánycsaládokban addig virrasztanak - a szó szoros értelmében! - amíg a halott földbe nem kerül: most nem is voltak ébren sokáig, 'mindössze' öt teljes napon át... .. Persze olykor-olykor lekókad a fejük, de valójában nem fekszenek le, kábultan-félében együtt vannak a családdal....

El lehet képzelni, hogy Pista hogyan nézett ki a virrasztolás és az esős-hideg időben lezajlott szertartás levezénylése után: sűrű arc, karikás szemek, rekedtség, - és még másnap reggel is szorító mellkasi fájdalmak, háttajkéra is kisugároznak. Típusos - gondoltam - irány Vásárosnamény, a kórházi ügyelet. nagy nehezen állt rá, Anikó erőteljes érvelése szükséges volt. Vérvétel, EKG, vizsgálat, majd öt óra múlva ismét vérvétel - közben istentisztelet Ópályiban.

Hála Istennek nem volt semmi - csupán a ki-merültség okozhatta a panaszokat. Ezek azonban intő jelek: nem győztem dicsérni a közelmúltban produkált fogyókúrás sikereimet.. .. (majd húsz 20 kg-ot adtam le, s még van rajtam fölösleg) Pistának sem ártana ennyi fogyás.

Reklám

A temetés utáni este Ágnes húgomat nem lehetett levakarni a cserépkályháról - szállásadónknál készült kép: a gyüreai Joli néni most építette ezt a kályhát, mert a gáz egyre inkább luxusnak számít.

(A Babik-vendégháznak csinállok most reklámot - jogosan. A vidék maga is csodálatos és érdekes, Joli néni szállása kiváló és olcsó.)

Az istentisztelet előtt a 'szokásos' családlátogatás zajlott. Ennek lefolyásáról már korábban beszámoltam. Kiemelném a most látottak közül a mindig csodálatosan szép gyerekeket, a Tamáséknál látott 'kályhát' és a faluvégi ház őrzoinek egyikét ☺:

Az aranyosapáti istentisztelet helyett Pista az özvegnél szervezte meg az összejövetelt. Nem mondta ki, de valószínűleg azért, hogy a gyülekezetet ne kábítsa el a fölhalmozott ajándékmennyiség, amit karácsonykor szándékozott szétosztani elsősorban a rendszeresen gyülekezetbe járó, rászorulóknak között.

Következő látogatásomat 2012. január közepén, négynaposra tervezem - szerelésekkel Pistáék lakásában, a gyülekezeti házakban, hetköznapi tapasztalatok gyűjtésével.

KÖNYVAJÁNLÓ

Habos László: Homokemberek

Egypercesek, azaz egyperces novellák alkotják a könyvet. Úgy gondolom, ahogy egy jó bort (már aki szereti) az ember nem egyszerre hajt le, hanem kortyolgatja, ízlelgeti, úgy ezeket a novellákat is így érdemes olvasni. Lassan, kortyolgatva. Mint szülő azt mondom, elalvás előtt pár percet még az irodalomnak, a szépnek a jónak adunk, hogy magunk is szebbek, jobbak legyünk. Ezt lehet így is. Többre, lehet, hogy nagyon sokszor nincs is időnk. Aki ismeri Lacit személyesen, annak számára nem meglepetés a könyv központi témája, az erőszakmentesség, a béke-teremtés, hisz az élete kiállítás e mellett a gondolat és élet mellett. Ez a könyv, éppúgy, mint az "Acél ajtók mögött", vagy a "Közösségbe zárva" c. könyvei, ott kell, hogy legyen a polcon és kezébe kell adni gyerekeinknek, hogy lássák, átérezzék, s hogy hassanak rájuk a béke-teremtő gondolatok, a múlt, melynek eszméi nem halhatnak meg velünk. A könyv ára 1200 Ft Szeretettel ajánlom mindenkinek! Horváth János-Érd

(Megrendelhető: janos.horvath1@gmail.com)